

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

12 YIL ZORUNLU EĞİTİM DÜZENLEMESİNE DAİR
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ ALGISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa ÇAPAR

İstanbul
Nisan 2015

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

12 YIL ZORUNLU EĞİTİM DÜZENLEMESİNE DAİR
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ ALGISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa ÇAPAR

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Necmettin ÖZMEN

İstanbul
Nisan 2015

TEZ JÜRİSİ İMZA SAYFASI

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan .....(İmza)

Akademik Unvan, Adı-Soyadı

Üye .....(İmza)

Akademik Unvan, Adı-Soyadı

Üye .....(İmza)

Akademik Unvan, Adı-Soyadı

Üye .....(İmza)

Akademik Unvan, Adı-Soyadı

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

İmza Yeri

Akademik Unvan, Adı-Soyadı

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Eğitim sistemi, değişen ve gelişen dünyada nesillerin yetiştirilmesinde en büyük etkenlerden birisidir. Türk millî eğitim sisteminin uluslararası değerlendirmelerdeki sıralaması, OECD ortalamalarının altındadır. Bu olumsuz durumu düzeltmek amacı ile millî eğitim sisteminde çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını sağlayan yasal düzenleme de bunlardan biridir. Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını sağlayan yasal düzenlemeyi ve bu yasal düzenlemeye paralel ya da karşıt görüşleri ortaya koymak üzere yaptığımız bu çalışmada, ülke olarak kurucu üyeleri arasında olduğumuz OECD'nin yayımlamakta olduğu raporlar ve dünyanın en kapsamlı eğitim araştırması olarak kabul gören PISA uygulama sonuçları incelenmiştir. Eğitim sistemimizde, sistemin uygulama alanı olan okullarda eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren öğrenci ve öğretmenlerde oluşan algıları net bir biçimde ortaya koymak için öğrenci ve öğretmenlere anketler uygulanmıştır. Anketlerin resmî olarak uygulanmasına dair İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğüne yazılı olarak başvurumuz Müdürlük tarafından uygun bulunmamıştır. Bu sebeple anketler İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün hassasiyetleri gözetilerek tarafımızdan serbest olarak yapılmış ve uygulanmıştır.

Yüksek lisans tez çalışmamda danışmanım Yrd. Doç. Dr. Necmettin ÖZMEN'e daima kıymetli vakitlerini ayırıp yardımcı olduğu için teşekkürlerimi sunmak isterim. Üniversitede araştırma ödevi olarak başlanan bu çalışmada Yrd. Doç. Dr. Ethem Levent (hem fikirleri, hem de çalışmanın kısmen kontrolü ile), Yrd. Doç. Dr. Mehmet Zeki Ilgar (anketlerin hazırlanma aşamasında), Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul Oral (hem fikirleri, hem de çalışmanın kontrolü ile), Prof. Dr. Hikmet SAVCI (beni bu konu üzerine çalışmaya teşvik etti, çalışmaya başlarken ve çalışmanın ilerisinde danışmanlık görevimi üstlendi) her türlü destekleriyle yardımcı oldular. Teşekkürü borç bilirim.

Mustafa ÇAPAR

İÇİNDEKİLER

TEZ JÜRİSİ İMZA SAYFASI	i
ÖN SÖZ	ii
TABLolar VE ŞEKİLLER DİZİNİ.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	3
1.2. Amaç.....	3
1.3. Önem.....	4
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
BÖLÜM II	7
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. OECD 2003 Türkiye İnceleme Raporu	10
2.2. 4+4+4 Yasal Düzenlemesi.....	16
2.2.1. 4+4+4 Yasal Düzenlemesine Neden Gerek Duyulmuştur?	16
2.2.2. Bu Yasal Düzenleme Niçin 4+4+4 Şeklinde Tanımlanmıştır?.....	17
2.2.3. Okul Öncesi Eğitim Niçin Zorunlu Eğitim Kapsamına Alınmamıştır?.	18
2.2.4. Yasal Düzenleme ile Yeni Öğretim Programı Nasıl Olacak?.....	18
2.2.5. Diğer Ülkelerde Eğitim.....	18
2.3. PISA 2012 Ve Türk Öğrencilerin Durumu.....	20
2.3.1. PISA Nedir?	21
2.3.2. Türkiye ve Diğer Ülkelerin PISA Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	22
2.3.3. PISA 2012 Ülke Ortalamaları	23
2.3.4. PISA 2012 ve Türkiye Verileri	25
2.4. İlgili Araştırmalar	27
BÖLÜM III.....	34
YÖNTEM	34
3.1. Araştırma Modeli.....	34
3.2. Evren ve Örneklem	34
3.3. Verilerin Toplanması	35

3.4. Verilerin Analizi	35
BÖLÜM IV	36
BULGULAR VE YORUMLAR.....	36
4.1. 4+4+4 YASAL DÜZENLEMESİNE DAİR ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ ALGILARI.....	36
4.1.1. OLUMLU DURUMLAR	39
4.1.1.1. Öğretmen	39
4.1.1.2. Öğrenci	39
4.1.2. OLUMSUZ DURUMLAR.....	42
4.1.2.1.Öğretmen	42
4.1.2.2.Öğrenci	44
BÖLÜM V	48
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	48
5.1. Sonuçlar.....	48
5.2. Öneriler.....	50
KAYNAKÇA.....	52
EKLER.....	59

TABLolar VE ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekiller

Şekil 1: OECD 2005 Raporu: Türk Eğitim Sisteminin Yapısı	11
Şekil 2: Yıllara Göre PISA Uygulamaları ve Ağırlıklı Őlme Alanları	21

Tablolar

Tablo 1: Örnekleme Grubunun Okullara Göre Dağılımları	5
Tablo 2: OECD 2012 Türkiye Sonuçları.....	15
Tablo 3: lke Olarak PISA 2012 Uygulamasında Türkiye'nin Durumu	23
Tablo 4: Őđrenci Anketi Sonuçları.....	38
Tablo 5: Őđretmen Anketi Sonuçları.....	39

Grafikler

Grafik 1 : OECD 2012-Öne ıkanlar: 4 Yaş Grubu Okullaşma Oranları (2005-2010).....	13
Grafik 2 : OECD 2012-Öne ıkanlar: 15-19 Yaş Grubu Okullaşma Oranları (1995-2010). 13	
Grafik 3: OECD 2012- Öne ıkanlar: Eğitim Őđretime Devam Etmeyen ya da İstihdam Edilmeyen Genç Nüfus (2005-2010)	14
Grafik 4: Türkiye'nin Yıllara Göre PISA Sonuçları	24
Grafik 5: Yıllara Göre Türkiye'de Eğitime Ayrılan Paylar	24
Grafik 6: PISA 2012'ye Türkiye'den Katılan Őđrencilerin Oranları.....	25
Grafik 7: PISA 2012, OECD ve Türkiye Ortalama Başarı Oranları	25

ÖZET

12 YIL ZORUNLU EĞİTİM DÜZENLEMESİNE DAİR ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ ALGISI

Mustafa ÇAPAR

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Necmettin ÖZMEN

Nisan – 2015, 73 + VII Sayfa

Bu çalışmanın temel amacı zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını sağlayan yasal düzenleme (4+4+4) üzerine öğretmen ve öğrencilerde oluşan algıları tespit etmektir. Farklı algıları, nedenleriyle açıklamak için İstanbul Beylikdüzü ilçesinde faaliyet gösteren 7 adet ilköğretim okulu ile 3 adet lisenin öğrenci ve öğretmenlerine anket uygulanmıştır. Anketlere 400 adet 5'inci sınıf, 192 adet 9'uncu sınıf öğrencisi ve aynı okullarda görev yapmakta olan 151 öğretmen katılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde yüzde ve frekans değerlerine başvurulmuştur. Öğrenciler düzenleme ile ilgili olumlu değerlendirmeler yapmıştır. Çoğunlukla derslerine zevkle girmekte ve dersleri daha iyi anlamaktadır. Öğretmenler arasında ise yasal düzenlemeye karşı direnç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin yarısı sistemin başarıya ulaşmayacağına inanıp, düzenlemeyi gereksiz olarak nitelendirmiştir.

Anahtar kelimeler: zorunlu eğitim, eğitim sistemi, yasal düzenleme, eğitim reformu, 4+4+4, yeni eğitim modeli.

ABSTRACT

STUDENT AND TEACHER PERCEPTIONS UPON THE REGULATION OF 12 YEARS MANDATORY EDUCATION

Mustafa ÇAPAR

Master, Educational Administration and Supervision

Thesis Advisor: Yrd. Doç. Dr. Necmettin ÖZMEN

April – 2015, 73 + VII Pages

The main objective of this study is to determine teachers and students perception regarding the regulation (4+4+4) which raises mandatory education length to 12 years. In order to evaluate different perceptions with their causes surveys were done with participation of teachers and students from 7 middle schools and 3 highschools in Beylikdüzü, Istanbul. 400 students from 5th grade, 192 students from 9th grade and 151 teachers from same schools were participated in this survey. Percentage and frequency values are used in analysis of results. Students tend to comment positively on regulation and they tend to attend classes with joy also they understand their lessons better. However it is understood that there is resistance against to this legal regulation among teachers. Half of the teachers who joined this survey believes that this regulation will not succeed. and stated that it is unnecessary.

Key words: compulsory education, education system, regulation, education reform, 4+4+4, the new model of education.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Latince ve İngilizce kaynaklarda “education” kelimesine karşılık gelen eğitim, TDK (Türk Dil Kurumu) Büyük Türkçe sözlükte “Yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği.” olarak ifade edilmektedir. Bir başka anlamı ise “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye.” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2015).

İnsan hakları evrensel bildirgesinin 26. Maddesinin 2. fıkrasında eğitim “İnsan şahsiyetinin tam gelişmesini ve insan haklarıyla ana hürriyetlere saygının kuvvetlenmesini istihdaf etmelidir.” şeklinde ifade edilmiştir (TBMM, 1949). Aynı maddenin 1. fıkrasında ise eğitim hakkı “Her şahsın eğitim hakkı vardır. Eğitim parasızdır, hiç olmazsa ilk ve temel eğitimin safhalarında böyle olmalıdır, ilk eğitim mecburidir.” şeklinde ifade edilerek evrensel kavramlar arasında yerini almıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi başlığı altında Madde 42'de ise "Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır." ifadeleri yer almaktadır (TBMM, 1982).

Toplumlar giderek eğitime daha fazla önem vermekte ve daha çok kaynak ayırmaktadır. Bunun altında yatan önemli faktörlerden biri, bireyin ve toplumun eğitimden beklentilerinin artmasıdır. Bu beklentiler, nicelikten niteliğe doğru bir yönelim olduğunun göstergesidir. Bu beklentileri karşılamamanın yolu da nitelikli eğitim yapılmasını sağlamaktır.

Nitelikli bir eğitim almış olan bireylerin niteliği artar. Niteliği artan bireylerin değeri de artar. Bireylerin değeri, nitelikleriyle eş değerdedir. Sunmuş olduğumuz eğitim hizmetinin niteliğini arttırmak, hepimizin görevi ve aynı zamanda bu ülkeye borcudur. Nitelikli bir eğitim almak toplumdaki her bireyin hakkıdır.

Türk Eğitim Sistemini daha nitelikli bir hale getirmek için 1997’de zorunlu eğitim 8 yıla çıkarılmıştır. Birçok uygulama da ilk defa 4306 Sayılı, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.03.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun ile birlikte hayata geçmiştir. İlkokul 4. sınıflarda yabancı dil dersi uygulanmaya başlanmış, ilkokul ve ortaokullar ilköğretim çatısı altında toplanmıştır. Yine bu kanunla ilköğretim diploması verilmeye başlanmıştır. Daha ileriki yıllarda ise öğretim programlarında çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Bütçeden eğitime ayrılan paylar her yıl daha da artmıştır. Böylece araştırma ve geliştirme çalışmalarına daha çok önem verilmiştir. Eğitimde teknoloji kullanımını yaygınlaştırılmış ve yapılandırmacı eğitim temel alınarak, öğrenci merkezli bir eğitim uygulanmaya başlanmıştır; ancak, bu çabalar uluslararası düzeyde Türkiye’nin eğitim hedeflerine ulaşması için yeterli olmamıştır. Bunların bir sonucu olarak zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını sağlayacak olan 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 30.12.2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildikten sonra 11 Nisan 2012 tarihinde 28261 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yukarıda sunulan değişiklikler millî eğitim sistemini daha işlevsel ve daha verimli hale getirmek amacı ile yapılmıştır. Fakat eğitim sistemi Türk millî eğitiminin genel amaçlarında belirtilen düzeye ulaşamamıştır. Bunun bir sonucu olarak zorunlu eğitim süresi 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 12 yıla çıkarılmıştır.

1.1. Problem

6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 11 Nisan 2012'de zorunlu eğitim süresi 12 yıla (ilkokul 4 yıl, ortaokul 4 yıl, lise 4 yıl) çıkarılmıştır. Yine aynı kanun ile ilkokula başlama yaşı 60 aya (isteğe bağlı 60, zorunlu 66 ay) düşürülmüştür. İmam hatip ortaokulları yeniden açılmıştır. Böylece meslekî eğitime yönlendirmeler ortaokul düzeyinde gerçekleşmeye başlamıştır. Araştırmanın problemi, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasına dair öğretmen ve öğrencilerde oluşan algılardır. 4+4+4 yasal düzenlemesi ile eğitim sistemimizin yapısı büyük ölçüde değişmiştir. Eğitim kademelerinin ayrılmasından öğretim programlarına, eğitimin süresinden, meslekî yönlendirmelere kadar birçok değişimide beraberinde getiren 4+4+4 yasal düzenlemesi hakkında alanda yapılan çalışmalar incelenmiştir. Eğitimi ayakta tutan elemanlar veli, okul (fizikî koşullar ve personel) ortamı ve öğrencidir. Alanda yapılan diğer çalışmalarda veli, öğretmen ve yönetici görüşlerine değinilmiştir. Ancak öğrenci görüşlerinin ortaya konulduğu bir çalışma bulunamamıştır. Bu nedenle araştırmanın problem cümlesi “12 yıllık zorunlu eğitim düzenlemesine dair öğretmen ve öğrenci algıları nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı; 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesidir.

Çalışmada bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Bu yasal düzenlemeye neden gerek duyulmuştur?
2. Bu sistem niçin 4+4+4 şeklinde ayrılıp tanımlanmıştır?
3. Okul öncesi eğitim neden zorunlu eğitim kapsamına alınmamıştır?
4. Öğretim programları yeterli midir?
5. Kademeli geçiş tamamlandığında nasıl bir eğitim sistemi hedeflenmektedir?
6. Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri hangi eğitim modellerini uygulamaktadır?
7. Uluslararası değerlendirme sonuçlarına göre Türkiye'deki eğitimin durumu nedir?

8. Öğretmenler ve öğrenciler yasal düzenlemeden nasıl etkilenmiştir?

1.3. Önem

4+4+4 eğitim sistemine dair alanda yapılan çalışmalar genellikle uygulayıcı konumundaki yöneticiler, öğretmenler ve bu kişilerin görüşlerinden elde edilen verilere dayalı çalışmalardır. Bu çalışmada, öğretmen ve öğrencilerin görüşleri ve onların geliştirdiği algılar betimlenmeye çalışıldığından dolayı önemlidir.

Eğitim bireylere istedik davranışların kazandırılmasını kapsayan bir süreç olarak düşünüldüğünde bu sürecin başarılı ya da başarısız olarak nitelendirilmesi, çıkan ürüne yani öğrencilerin durumlarına göre değerlendirilecektir. 4+4+4 yasal düzenlemesinin uygulayıcısı okul yöneticileri ve öğretmenler, ürün de öğrencilerdir. Öğrencilerin, 4+4+4 yasal düzenlemesi ile yeniden şekillenen eğitim sisteminde gösterdikleri gelişim ve değişimler aynı zamanda 4+4+4 yasal düzenlemesinin de başarısını gösterecektir. Bu nedenle öğrencilerin 4+4+4 yasal düzenlemesine dair görüşleri önemlidir. Bu çalışmada öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir. Bu görüşler herhangi bir etki altında olmadan doğrudan öğrencilerden edinilmiştir.

Bu çalışma kapsamında OECD'nin eğitim raporları ile eğitim alanında dünyadaki en kapsamlı araştırma olarak kabul edilen PISA (2003, 2006, 2009, 2012) raporları incelenmiş, Türkiye'nin eğitim alanındaki gelişimi ve Türkiye'nin eğitim alanında dünya ülkelerine göre nerede olduğu açıklanmaya çalışılmıştır. Yeni eğitim modelinin ortaya çıkış nedeni de Türkiye'de uygulanan eğitimin, Avrupa Birliği ülkelerine göre istenilen seviyede olmamasıdır. OECD 2012 raporları, Türkiye'de yasal düzenleme yapıldıktan (11 Nisan 2012) kısa bir zaman sonra yayımlanmış olması (yayın tarihi 3 Aralık 2012) ve içeriğinin 2010 yılına kadar olan dönemi kapsamından dolayı bu konu ile ilgilidir. Bu raporlar düzenleme öncesini ve düzenlemeden sonra karşılaşılan ilk etkileri içermektedir. OECD 2012 raporları, eğitim sisteminin durumunu daha net ortaya koyacak göstergelerdir. PISA 2012 raporlarının da yasal düzenlemenin okullarda uygulanmaya başlamasından 1 yıl kadar sonra yayımlanmış olması yapılan yasal düzenlemenin kısa vadede sonuçlarının - öğrencilere etkilerinin- değerlendirilmesi açısından önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Yukarıda sunulan amaç doğrultusunda yapılan çalışmada, sistemin uygulanacağı ilköğretim ve lise düzeylerinde öğrenimini sürdüren öğrenciler ile bu düzeylerde eğitim öğretim hizmeti sunan öğretmenlere anketler uygulanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan genelge ve yönetmelikler ile yasal düzenlemeden sonra yapılan değişiklikler taranmıştır. Ortaya çıkan aksaklıklar ilk elden öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda anketlere katılan öğretmen ve öğrencilerin sorulara, gerçek ve samimi yanıtlar verdikleri varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Tablo 1: Örneklem Grubunun Okullara Göre Dağılımı

Okul	Öğretmen	Öğrenci
Azime Yılmaz İmam Hatip Ortaokulu	25	94
Neşe Sever Ortaokulu	18	78
75. Yıl Cumhuriyet Ortaokulu	19	89
Gürpınar Ortaokulu	17	24
Şehit Bilal Özcan Ortaokulu	16	32
Galip Balkar Ortaokulu	22	42
Yakuplu Ortaokulu	23	41
Azem Yükseloğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi	5	66
Vali Muammer Güler Anadolu Öğretmen Lisesi	3	53
Cahit Zarifoğlu Anadolu Lisesi	3	73
TOPLAM	151	592

Alan çalışması yapmak üzere hazırlanan anketler ile İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğüne izin başvurusu yapılmıştır. Ancak yapılan başvurumuz Müdürlük tarafından reddedilmiştir. Bu nedenle anket çalışması Müdürlüğün hassasiyetleri de gözetilerek izin alınmadan yapılmıştır. Anket uygulanmak üzere Tablo 1'deki okullara gidilerek 800 öğrenciye ve 200 öğretmene çalışmanın ekler kısmında sunulmuş olan anket formları dağıtılmıştır. Dağıtılan anketlerden geri dönenler incelenmiş ve 592 öğrenci ile 151 öğretmenin anket formları geçerli kabul edilmiştir.

Araştırmanın verileri, literatür taraması ve İstanbul İli Beylikdüzü ilçesinde bulunan (Tablo 1) 7 adet ilköğretim kurumu ve 3 adet lisenin - öğretmenleri katılım göstermemiştir - öğretmen ve öğrencilerinin görüşleri ile sınırlıdır. Anket sonunda yer alan açık uçlu sorulara öğretmen ve öğrenciler tarafından uygun olmayan cevaplar verildiğinden bu sorular değerlendirme dışı bırakılmıştır. Ayrıca yapılan çalışmada OECD 2012 Eğitime Bakış raporları ile PISA 2003, 2006, 2009 ve 2012 raporları incelenmiştir. OECD raporlarının 4+4+4 faaliyetlerinin henüz uygulamanın başında yayımlanmış olması, 4+4+4 yasal düzenlemesi uygulanmadan önce Türk eğitim sistemindeki duruma işaret eden bilgiler bulunmaktadır. PISA 2012 uygulaması ise 4+4+4 yasal düzenlemesinin uygulanışının ilk yılında yapılmıştır. Bu nedenle ilk içerisinde 4+4+4 yasal düzenlemesinin ilk etkilerini görmek mümkündür. Bu raporlardan sonra yayınlanmış olan başka raporlar bulunmadığı için çalışma bu raporların verileri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Toplumların kalkınmasında etkili bir araç olan eğitim alanına, hükümetlerimiz yıllardan beri büyük önem vermişler ve bu alana önemli sayılabilecek kaynak ayırmışlardır. Özellikle 1960'lı yıllarda başlayan plânlı dönemde, eğitim sektörüne yapılan yatırımlarda ciddi artışlar kaydedilmiştir (Levent, 1997).

05.01.1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Temel Kanununun 3'üncü maddesinde, “Mecburi ilköğretim çağı, çocuğun altı yaşını bitirdiği yılın Eylül ayında başlar, 14 yaşını bitirip 15 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.” denilirken; 6. maddesi, “İlkokulun öğretim süresi en az beş yıldır.” şeklinde düzenlenmiştir.

14.06.1973 tarih ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 22. Maddesi'nde temel eğitimin 7-14 yaşındaki çocukları kapsayacağı belirtilmiştir. Daha sonra “temel eğitim okulları beş yıllık birinci kademe ve üç yıllık ikinci kademe eğitim okullarından meydana gelir.” hükmüne yer verilmiştir. Öte yandan ortaöğretimin düzenlendiği 26'ncı maddesi ise “Ortaöğretim, temel eğitime dayalı, en az üç yıllık öğrenim veren genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar.” şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim, 1971-1972 eğitim-öğretim yılında yatılı ilköğretim bölge okullarında uygulanmaya başlamıştır. IX. Millî Eğitim Şurasında, “Sekiz yıllık okul programı denemesi sürdürülecektir.” kararı alınmıştır (MEB, 1974). 1976 yılında, tüm yatılı ilköğretim bölge okullarında sekiz yıllık temel eğitim modelinin uygulamasına geçilmiştir.

23-26 Haziran 1981'de toplanan X. Millî Eğitim Şurası'nın 15. maddesinde, “Temel eğitime giriş yaşının 7'den 6'ya indirilmesi ve zorunlu eğitimin 5 yıldan temel

eğitimin tümünü kapsayacak biçimde 8 yıla çıkarılması.” kararı alınmıştır (MEB, 1981).

1982-1983 yılında başlatılan bir uygulama ile ilkokula başlama yaşı 5’e çekilmiş ve bu uygulamaya her ne kadar “kırsal kesimdeki çocukların sokaktan kurtarılması” gerekçe gösterilmişse de bu uygulamanın başarısız olarak nitelendirilip 1985 yılında bu uygulamadan vazgeçilmiştir (Hacettepe Üniversitesi, 2012).

18-22 Haziran 1988 tarihleri arasında toplanan XII. Millî Eğitim Şurası’nda ilköğretime ilişkin olarak;

“Karar 4- Sekiz yıllık mecburi öğretime geçişin, bir program ve sistem bütünlüğü içinde uygulanması, VI. Plan döneminin sonuna kadar tedricen yaygınlaştırılması.

Karar 5- Mevcut ortaokulların, ilköğretimle bütünleştirilmesi.

Karar 11- Sekiz yıllık ilköğretimin ortak ve aynı bir öğretim programına kavuşturulması; mevcut ilkokul, ortaokul farklılığının ortadan kaldırılması (MEB, 1988)”.

kararları alınarak, 8 yıllık kesintisiz ilköğretim, 1988 yılında Millî Eğitim Şurası kararları arasında yerini almıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı 1994 Bütçe Raporunda: “1993-1994 öğrenim yılında 635 ilköğretim okulu, 3 yatılı ilköğretim bölge okulu açılmıştır. 600 ilkokul ile 161 ortaokul ilköğretim okuluna dönüştürülmüştür (MEB, 1993).” ifadelerine yer verilmiştir.

“8 yıllık zorunlu ilköğretimin altyapısını oluşturmak (tek binada verilmesini sağlamak) üzere 1993-1994 eğitim-öğretim yılında 635’i ilköğretim ve 3’ü yatılı ilköğretim bölge okulu olmak üzere toplam 138 yeni okul binasının hizmete açıldığı ve aynı dönemde 600 ilkokul ile 161 ortaokulun ilköğretim okuluna dönüştürüldüğü belirtilmiştir (MEB, 1993).”

1995 Yılı Bütçe Raporunda:

“8 yıllık zorunlu eğitim uygulamasına geçebilmek için yoğun bir çalışma başlatarak alt yapının hazırlanması amacıyla ilköğretim okullarının yaygınlaştırılmasına önem ve öncelik verdik. Bu öğrenim yılında 260 ilköğretim okulu ile 6 yatılı ilköğretim bölge okulunu öğretime açtık. 397 ilkokul ile 118 ortaokulu da ilköğretim okuluna dönüştürdük. (MEB, 1994)”.

denilerek sekiz yıllık zorunlu ilköğretimin aynı binalarda verilmesine ilişkin hazırlıkların kesintisiz devam ettiği belirtilmiştir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın, “1. EĞİTİM REFORMU” bölümünün, (b) Amaçlar, İlkeler ve Politikalar başlığı altında:

“Bu plan döneminde okul öncesi eğitim tedricen yaygınlaştırılacak, AB ülkelerinde asgari norm olan 9 yıllık zorunlu eğitim, bu aşamada ülkemizin tüm bölgelerinde, eğitim birliği yasası çerçevesinde 8 yıllık zorunlu temel eğitim olarak uygulamaya geçilecek ve yükseköğretime girişte yığılmaları önlemek için ortaöğretimde yeni bir yapılanmaya gidilecektir (TBMM, 1995).” denilmiştir.

XV. Millî Eğitim Şurası Kararlarının “İlköğretim ve Yönlendirme” başlığı altında:

“2- Yakın bir gelecekte 5-6 yaş okul öncesi eğitim ilköğretim bünyesine alınmalı, ilköğretim kesintisiz 8 yıllık zorunlu eğitim olarak uygulanmalı, 8 yıl sonunda tek tip diploma verilmeli, 9. sınıf liseye ya da meslekî eğitime yönlendirme yılı olmalı, böylece ilköğretimde zorunlu 2+8+1 sistemi oluşturulmalıdır. Çocukluğun tam yaşandığı, çocukların kendilerini, ailelerin de çocuklarını tanıdığı bu dönemde bulunanlar çirak yapılmamalıdır. Uzun vadede zorunlu eğitim 18 yaşını kapsayacak şekilde düzenlenmelidir (MEB, 1996).”

kararı alınmıştır.

1997 Bütçe Raporu'nun sunuş konuşmasında, ilköğretimde öğrenim programları ile ders kitaplarını 8 yıllık bütünlük içerisinde soyut, gereksiz ve geçersiz bilgilerden arındırarak bilime, çağa ve ülkemiz ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlemekten söz edilmiştir. Raporda:

“Zorunlu eğitim süresinin 2000 yılına kadar 8, ondan sonra 11 yıla çıkarılması, eğitimde en öncelikli konudur. Bu amaçla 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununda değişiklik öngören Kanun Tasarıları hazırlanmıştır (MEB, 1997).”

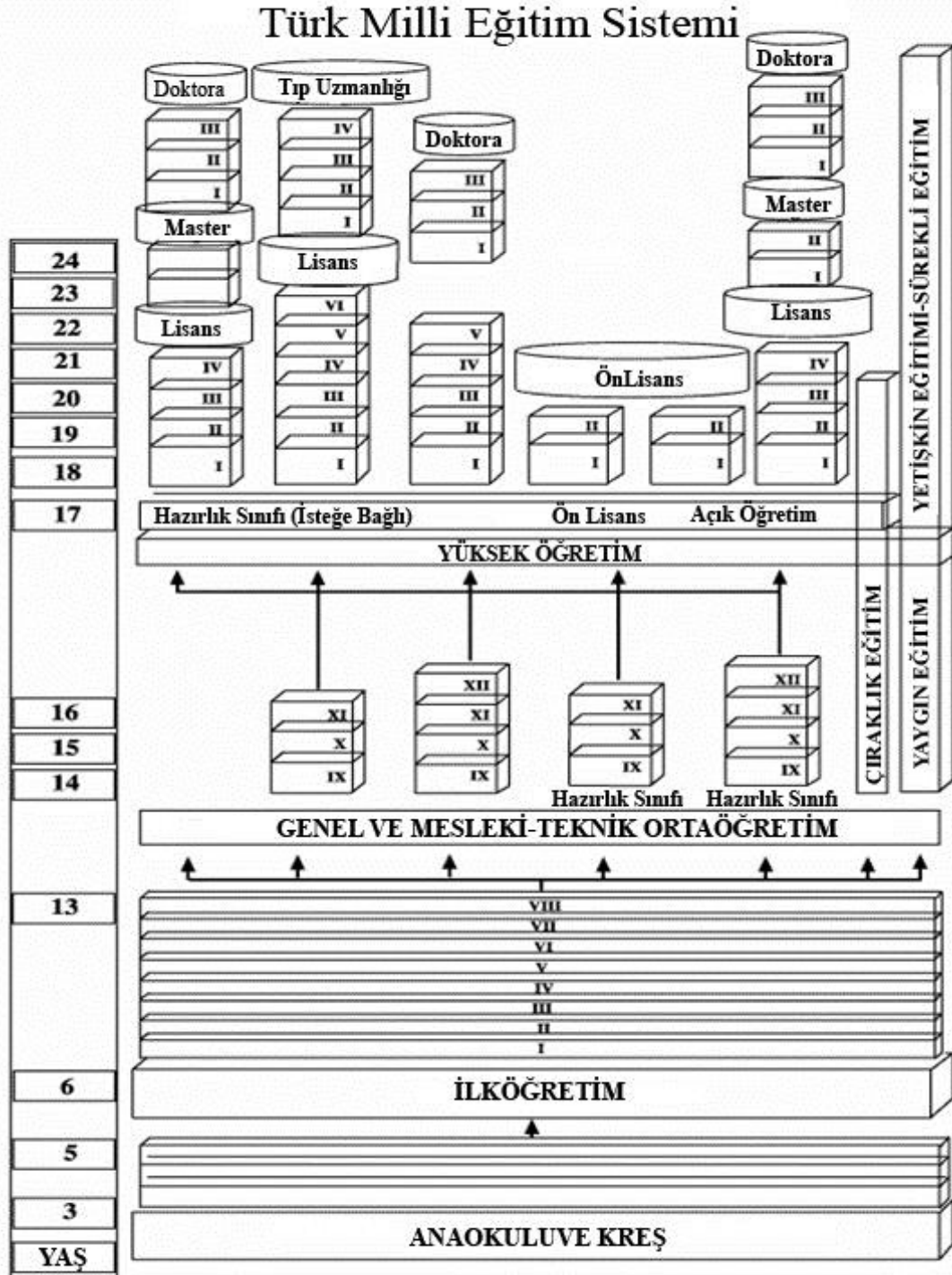
şeklinde bir önceki yılın raporundaki ifadeler yinelenmiştir. Diğer yandan “8 yıllık zorunlu eğitim uygulamasına geçebilmek için yoğun bir çalışma başlatılmış ve altyapının hazırlanması amacıyla ilköğretim okullarının yaygınlaştırılmasına önem ve öncelik verilmiştir (MEB, 1997).” denilmiştir.

55. Cumhuriyet Hükümeti döneminde ise 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime 16.08.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanun’la geçilmiştir (TBMM, 1997).

2.1. OECD 2003 Türkiye İnceleme Raporu

Son 12 yıllık dönem incelendiğinde Türk eğitim sisteminde görülen değişim hareketi 1 Ekim 2003 tarihine dayanır.

2003 yılında Millî Eğitim Bakanlığı “Türkiye’de temel eğitimi nasıl daha iyi bir duruma getirebiliriz?” sorusu ile OECD’ye başvurmuş ve bunun üzerine 1-8 Ekim 2003’te Türkiye’ye gelen OECD heyeti çeşitli incelemeler yaparak bir rapor hazırlamıştır (OECD, 2003).

Şekil 1 : OECD 2005 Raporu: Türk Eğitim Sisteminin Yapısı (OECD, 2005)

Şekil 1'de görüldüğü gibi raporda, Türk eğitim sistemi kademeleri ile Millî Eğitim Bakanlığının teşkilat yapısı ve görevleri, millî eğitimin genel ve özel amaçları

gibi birçok tanımlama da yerini almıştır. Raporunda gösterilmiş olan Türk millî eğitim sistemindeki ana problemler:

- Kalabalık sınıflar
- Yetersiz okullaşma oranları
- Öğrencinin yetersizliği ve sınıf tekrarı nedeniyle kaynak ve zaman israfı
- İkili öğretim
- Özellikle kırsal alanlarda entegre derslik
- Ekipman eksikliği
- Finansal eksiklikler
- Eğitim ile ilgili sorunlar (eğitimin dengeli dağılımı, eğitimde ekonomik koşullar, sosyal statü ve öğretmenler için hizmet içi eğitim)
- Müfredat ihtiyaçlarının ve değişen toplumun eğitim ihtiyaçlarının gözden geçirilmesi, olarak tanımlanmıştır (OECD, 2005).

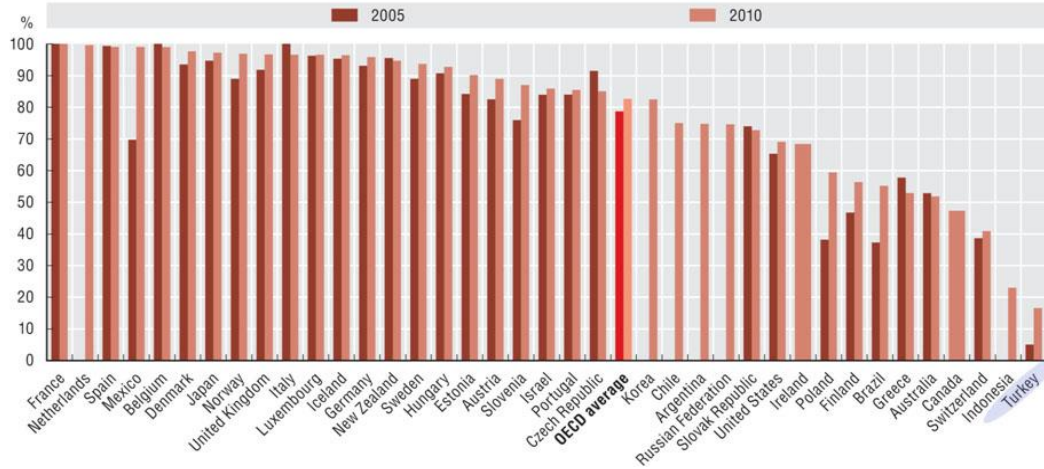
Bu rapor ile birlikte eğitim sisteminin hangi kısımlarında aksaklıkların yaşandığı daha net bir biçimde anlaşılmıştır. Bu doğrultuda yapılması planlanan değişiklik ve yeniliklere hız verilmiş, 2005 yılında yönetmelikler, 2007 yılında da öğretim programları değiştirilmiş ya da geliştirilmiştir.

2005-2010 döneminde Türk millî eğitim sisteminde yapılan yenilik ve değişikliklerin yeterli olmadığı OECD 2012 raporunun yayınlanması ile daha net anlaşılmıştır. Raporun, uluslararası ve ulusal medyada yer bulması ile Türkiye'deki eğitimin istenilen düzeyde olmadığı gündeme gelmiştir.

OECD'nin (2012) "Bir Bakışta Eğitim 2012 Seçmeler" başlıklı belgesi, Türk millî eğitimindeki değişimlerin belirgin bir şekilde gerçekleştiğini ortaya koymakla birlikte başka bir durumu da ortaya çıkarmıştır. Yapılan değişikliklerle Türkiye'de okullaşma oranları son 10 yılda iki katına çıkmıştır. Ancak bu denli büyük bir gelişme bile Türkiye'deki eğitimin, OECD ülkeleri ortalamasının 2000 yılındaki durumunun altında kalmasına engel olamamıştır.

Figure 5.3. Enrolment rates at age 4 in education (2005 and 2010)

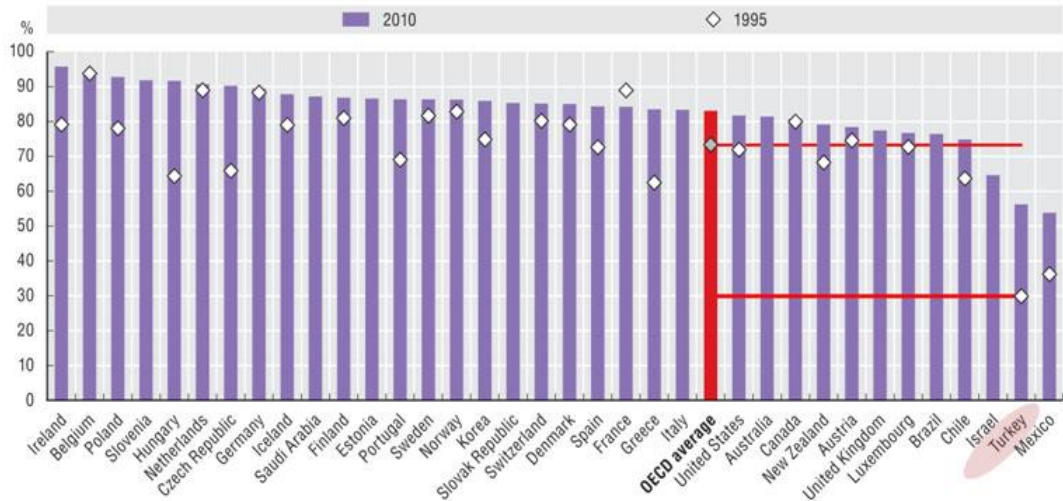
This figure compares the 2005 and 2010 enrolment rates of full-time and part-time pupils aged 4 in public and private institutions.

Grafik 1: 4 Yaş Grubu Okullaşma Oranları 2005-2010 (OECD, 2012).

Figure 1.3. Enrolment rates of 15-19 year-olds (1995, 2010)

This figure shows the increase or decrease in the percentage of 15-19 year-olds enrolled in full-time and part-time education.

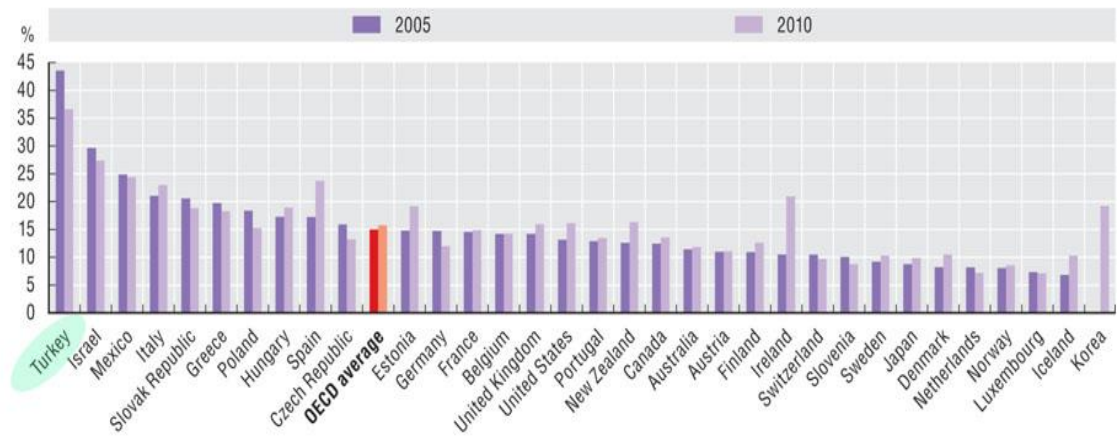

Grafik 2 : 15-19 Yaş Grubu Okullaşma Oranları 1995-2010 (OECD, 2012).

OECD'nin (2012) "Bir Bakışta Eğitim 2012 Seçmeler" başlıklı belgesi incelendiğinde bu durum açıkça görülmektedir. Türkiye'de 1995-2010 yılları arasında okullaşma oranında %100'lük bir gelişme kaydedilmiş olmasına rağmen, yapılanların yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Okullaşma oranları, eğitimli nüfusun iş gücüne katılımı, eğitime ayrılan kaynaklar gibi birçok alanda Türkiye, sıralamalarda son sıralarda yer alan ülkelerden biri olmuştur.

Figure 1.11. **Young people not in education, training or employment (2005, 2010)**

This figure shows the growth or decline in the percentage of youth population not in education, training or employment (NEETs).

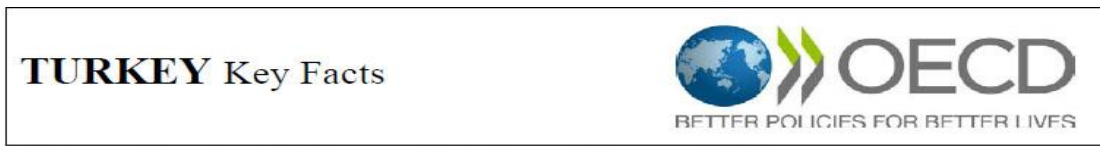

Source: OECD (2012), *Education at a Glance 2012*, Table C5.4a, available at: <http://dx.doi.org/10.1787/888932667520>.

Grafik 3 : Eğitim –Öğretime Devam Etmeyen ya da İstihdam Edilemeyen Genç Nüfus 2005-2010 (OECD, 2012)

Bunların dışında öne çıkan bir diğer durum da Türkiye’de genç nüfusun %37 gibi büyük bir kısmının istihdam edilememesi ya da hiçbir eğitim programına devam etmemesidir. Çeşitli platformlarda dile getirilen Türk eğitim sisteminin yetersizliği ve değişmesi gerektiği, uluslararası alanda tekrar ortaya çıkmıştır.

Tablo 2 : OECD 2012: Türkiye Sonuçları (OECD,2012)

Education at a Glance: OECD Indicators 2012

Indicator	Turkey	OECD average	Turkey rank*
Educational Access and Output			
Enrolment rates			
3-year-olds (in early childhood education)	4%	66%	33 of 36 countries
4-year-olds (in early childhood and primary education)	17%	81%	38 of 38 countries
5-14 year-olds (all levels)	94%	96%	37 of 39 countries
Percentage of population that has attained pre-primary or primary levels of education only			
25-64 year-olds	58%	m	2 of 37 countries
Percentage of population that has attained at least upper secondary education			
25-64 year-olds	31%	74%	36 of 40 countries
25-34 year-olds	42%	82%	35 of 36 countries
55-64 year-olds	19%	62%	34 of 36 countries
Percentage of population that has attained tertiary education			
25-64 year-olds	13%	31%	37 of 41 countries
25-34 year-olds	17%	38%	35 of 37 countries
55-64 year-olds	9%	23%	34 of 37 countries
Entry rates into tertiary education			
Vocational programmes (Tertiary-type B)	28%	17%	10 of 33 countries
University programmes (Tertiary-type A)	40%	62%	31 of 36 countries
Graduation rates			
Percentage of today's young people expected to complete upper secondary education in their lifetime	54%	84%	26 of 27 countries
Percentage of today's young people expected to complete university education (tertiary-type A) in their lifetime	23%	39%	26 of 28 countries
Economic and Labour Market Outcomes			
Unemployment rate of 25-64 year-olds			
Below upper secondary	10.6%	12.5%	18 of 33 countries
Upper secondary and post-secondary non-tertiary	11.3%	7.6%	6 of 34 countries
Tertiary	7.9%	4.7%	4 of 34 countries

Genel olarak Tablo 2 incelendiğinde Türkiye;

- 19 kategoriden 6'sında değerlendirme dışı bırakılmıştır.
- Değerlendirmeye alınan 13 kategoride ise ya sonuncu ya da son üç sıradaki ülkelerden biri olmuştur.
- 4 yaş grubundaki çocukların okul öncesi eğitime katılması kategorisinde, 38 ülke içerisinde son sırada yer almıştır.
- 25-64 yaş arası nüfusunun %58'i sadece ilköğretim ya da ortaokul mezunudur. Bu kategoride 38 ülke içerisinde 2. sırada yer almaktadır.

2.2. 4+4+4 Yasal Düzenlemesi

Ortaya çıkan önemli gerçeklerin üzerine millî eğitimde köklü değişikliklerin yapılması gerektiği daha iyi anlaşılmış ve bunun ilk aşaması olarak kanuni bir değişikliğe gidilmiştir. 6287 numaralı İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 30.12.2012 tarihinde TBMM’de kabul edildikten sonra 11 Nisan 2012 tarihinde 28261 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasal düzenlemenin yapılması medyada duyulduğu andan itibaren çeşitli tepkiler ortaya çıkmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı hem akıllarda oluşan soru işaretlerini gidermek hem de sistemin daha iyi anlaşılmasını sağlamak için 09/05/2012 tarih ve 2012/20 sayılı genelgeyi eğitim kurumlarına göndermiş ve kurumların işleyişinin ne şekilde olacağını, okulların hangi iş ve işlemleri ne şekilde yürüteceğini belirlemiştir. Ayrıca, Millî Eğitim Bakanlığının internet sitesinden 12 YIL ZORUNLU EĞİTİM SORULAR - CEVAPLAR başlıklı bir kılavuz yayınlarak 4+4+4 yasal düzenlemesine dair soruları yanıtlamaya çalışmıştır (MEB, 2012). Bu kılavuz ile Millî Eğitim Bakanlığı kamuoyunun merak ettiği bazı soruları, kendi kendisine sormuş ve yanıtlamaya çalışmıştır. Bu belgenin yayınlanmasındaki amaç, sistemin daha iyi anlaşılmasını sağlayarak akıllardaki karmaşayı gidermektir.

Çalışmamıza yarar sağlayabilecek bu soru ve cevaplardan bazıları özetle aşağıda sunulmuştur.

2.2.1. 4+4+4 Yasal Düzenlemesine Neden Gerek Duyulmuştur?

“Dünya genelindeki uygulamalara bakıldığında, ortalama eğitim süresi 11 - 12 yıl veya üzerindedir. Türkiye’de ise yetişkin nüfusun ortalama eğitim süresi 6 yıl civarındadır. Gelişmiş dünya ülkelerindeki eğitim süresi, Türkiye’deki eğitim süresinden iki katı daha fazladır. Dünyadaki birçok ülke, kendi vatandaşlarını en az lise mezunu ya da üniversite mezunu olarak yetiştirmek üzere hedefler belirlemiştir. Ülkemizde ise nüfusun sadece %28’inin lise mezunu olduğu dikkate alınırca, yasal düzenlemeye olan ihtiyacın ne kadar büyük olduğu anlaşılmaktadır (MEB, 2012).”

“Sekiz yıllık kesintisiz eğitimde farklı yaş grubundaki öğrenciler, aynı bahçede oyun oynuyor, aynı tuvaleti kullanıyor ve aynı kantinde alışveriş yapmak için sıraya giriyordu. Yetişkin öğrencilerin bedensel üstünlükleri karşısında alt sınıf öğrencileri ezilebiliyor, ortak alanlardan yeterince yararlanamıyordu. 4+4+4 yasal düzenlemesi,

yaş aralığını ilkokullarda 5,5 - 9,5 yaş, ortaokullarda 9,5 - 13,5 yaş şeklinde dönüştürerek, ilkokul çağındaki öğrenciler ile ortaokul ve lise çağındaki öğrencilerin farklı binalarda eğitim görmelerine olanak sağlamıştır (MEB, 2012).”

2.2.2. Bu Yasal Düzenleme Niçin 4+4+4 Şeklinde Tanımlanmıştır?

“İlk dört, çocuğun okula alıştığı ve temel becerileri kazandığı evredir. İkinci dört, çocuğun yeteneklerini sınıdığı ve geliştirdiği bir kademedir. Üçüncü dört ise çocuğun yetenek, gelişim ve tercihleri doğrultusunda genel eğitim veya meslekî ve teknik eğitim alacağı kademedir (MEB, 2012).”

“4+4+4 yasal düzenlemesiyle 48-66 aylık çocuklar okul öncesi (zorunlu değil), 66 ay ve yukarı çocuklar ilkokul, ilkokulu bitirenler ortaokul veya imam hatip ortaokuluna devam edecekler. Ortaokulu bitirenlerden TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sınavı ile anadolu liseleri, fen ve sosyal bilimler liseleri, güzel sanatlar liseleri, meslekî ve teknik liseler gibi tercihleri doğrultusunda yerleştirildikleri okula gidebileceklerdir. Herhangi bir liseye yerleşemeyen öğrenciler ise, her il/ilçe bünyesinde kurulan bir komisyon ile ikamet ettiği adrese en yakın genel liseye adres kayıt sistemine göre otomatik olarak yerleştirilecek ve lise eğitimini burada alacaktır (MEB, 2012).”

2012-2013 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan 4+4+4 eğitim sistemi düzenlemesi ile Türkiye’de eğitime yeni bir ivme kazandırılmıştır. Kademeli geçiş sonunda okulların ne şekilde değerlendirileceği belirlenmiştir. Bağımsız ilkokullar 5. sınıf öğrencilerinin kayıtlarını yapmadıkları gibi, bağımsız ortaokullar da 2012-2013 eğitim öğretim yılında 1. sınıflarına öğrenci kaydı yapmamışlardır.

2012-2013 öğretim yılında beş ve altı yaşındaki çocuklar ilkokula başlamıştır. Kapçı ve diğerleri (2013), yaptıkları saha araştırmasında, ilkokula farklı yaşlarda başlamanın duygusal davranışsal sorunlar, uyum davranışları ve öğrencilerin akademik algılarında daha fazla sayıda ve düzeyde sorun yaşadıklarını bulmuştur. 1983-1985 eğitim öğretim yıllarında beş yaş çocuklarının ilköğretime alınmalarının denendiği ve bu uygulamanın başarısızlıkla sonuçlandığı da bilinmektedir (Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kurulu, 2012).

2.2.3. Okul Öncesi Eğitim Niçin Zorunlu Eğitim Kapsamına Alınmamıştır?

“Zorunlu eğitimin 10 yıl ve üzerinde uygulandığı ABD’de olduğu gibi bizim ülkemizde de nüfus, büyükşehirlerin bulunduğu yerler dışında genellikle dağınıktır. Okul öncesi eğitimin zorunlu olması halinde, bu durumdaki yerleşim yerlerinde uygulanması mümkün görünmemektedir. Bu nedenle içerisinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden illerinde bulunduğu 32 ilde zorunlu okul öncesi eğitim pilot uygulama olarak başlatılmıştır (MEB,2012).”

2.2.4. Yasal Düzenleme ile Yeni Öğretim Programı Nasıl Olacak?

“İlkokullarda, ilköğretim 2, 3 ve 4. sınıflarında okutulan program kullanılmaya devam edecek. Ancak, 1. sınıf programlarında yeni yaş durumu dikkate alınarak bu yaş grubuna uygun gerekli düzenlemeler yapılacaktır. İlkokullar; öğrencilerin okuma yazma becerilerini geliştirecek, sosyalleşmelerini sağlayacak ve temel yaşam kurallarını öğrenecekleri bir eğitim kademesi olacaktır (MEB, 2012).”

2.2.5. Diğer Ülkelerde Eğitim

4+4+4 yasal düzenlemesi ile Türk eğitim sistemi yeni bir biçim kazanmıştır. Öğrencilerin, eğitime başlamalarından yüksek öğretime geçişlerine kadar olan süreç ve eğitim basamaklarında (4+4+4) öğrencilere sunulacak eğitim yeniden düzenlenmiştir. Peki diğer ülkeler kendi eğitim sistemlerini nasıl düzenlemiştir? Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri hangi eğitim modellerini kullanmaktadır? Konunun daha iyi algılanması ve bir kıyaslama yapabilmek amacı ile diğer ülkelerde uygulanan eğitim sistemleri burada anlatılacaktır.

ABD’de eğitim sistemi; eyaletlere göre farklılık göstermektedir. Ancak her eyalette en az 10 yıl zorunludur. 10-13 yıl arasında farklılık gösteren ABD eğitim sistemi ilköğretim (okul öncesi ve ilkokul), ortaöğretim ve yükseköğretim olarak üç ana gruba ayrılır. Eğitime başlama yaşı da ABD’de eyaletlere göre farklılık gösterir. Eyaletlere göre, öğrenciler 5, 6 veya 7 yaşında zorunlu eğitime başlarlar (Güçlü ve Bayrakçı, 2004).

Almanya’da eğitim sistemi; hemen tüm eyaletlerde okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim birinci kademe, ortaöğretim ikinci kademe ve yüksek öğretim olmak üzere 5 basamaklı yapıdan oluşur. Almanya’da temel eğitim zorunludur ve eğitim

süresi 6-15 yaş arasını kapsar. Almanya’da her çocuk en az 9 yıl genel öğretim yapan bir okula gitmek zorundadır. Zorunlu eğitim parasızdır (Bal ve Başar, 2014).

İngiliz eğitim sisteminde, öğrenim 6 yaşında başlar ve 10 yıl kesintisiz devam eder. 16 yaşında öğrenimini tamamlayan öğrenciler Türkiye’de lise diplomasına denk sayılan GCSE sınavına girerler (General Certificate of Secondary Education) ve mezun olurlar. GCSE belgesiyle orta öğrenimlerini tamamlayan öğrenciler üniversiteye başlayabilmek için A-Level (Advanced Level) adı verilen ayrı bir ön eğitimi tamamlamak zorundadırlar (“Dünya Zorunlu Eğitimi Tercih Ediyor”, 2012).

Japonya’da eğitim sistemi; 5 aşamadan oluşmaktadır. Eğitim 6-15 yaş arası çocuklar için parasız ve zorunludur. Anaokulu (1-3 yıl), ilkokul (6 yıl), ortaokul (3 yıl), lise (3 yıl) ve üniversitedir (genel olarak 4 yıl). Ayrıca 2-3 yıllık eğitim veren lise düzeyinde kolejler vardır. Bunlara ek olarak birçok üniversite, mezuniyet sonrası ileri düzeyde çeşitli kurslar açarak uzmanlaşmayı teşvik etmektedirler (“Dünya Zorunlu Eğitimi Tercih Ediyor”, 2012).

Dünyada;

- 197 ülkenin 60'ında zorunlu eğitim süresi 8 yıl ve daha az, 130'unda ise 12 yıla kadar zorunlu.
- 197 ülkenin yaklaşık 137'si Türkiye'deki zorunlu eğitim süresinden daha uzun bir zorunlu eğitim süresine sahip.
- Zorunlu eğitime başlama yaşı 7 olan 44, 6 olan 113, 5 olan 33, 4 olan 4 ve 3 olan 1 ülke.
- Zorunlu eğitim 5 ülkede 5 yıl, 24 ülkede 6 yıl, 11 ülkede 7 yıl, 20 ülkede 8 yıl, 54 ülkede 9 yıl, 34 ülkede 10 yıl, 20 ülkede 11 yıl, 22 ülkede 12 yıl, 6 ülkede 13 yıl, 1 ülkede ise 14 yıldır (“Dünya Zorunlu Eğitimi Tercih Ediyor”, 2012).

Çeşitli dünya ülkeleri eğitim sistemlerini 3+5+2 (Ermenistan, Türkmenistan), 4+4+4 (Bosna Hersek, Bulgaristan, Karadağ, Sırbistan, Avusturya, Macaristan, Romanya, Hırvatistan), 6+3+3 (İsveç, İsrail, Portekiz, Japonya, Arjantin, Kamboçya, Suudi Arabistan) şeklinde düzenlemişlerdir. Bunların dışında Hollanda 6+2+4, Rusya 4+5+2 ve Fransa 5+4+3 şeklinde sistemleri uygulamaktadır (“Compare Countries on Just About Anything”, 2012).

2.3. PISA 2012 Ve Türk Öğrencilerin Durumu

Çalışmanın bu kısmında, eğitim politikalarının öğrenci üzerindeki etkisi, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın (OECD) uygulamaya koyduğu Uluslararası Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Projesi olan PISA çalışmalarının sonuçları (2003, 2006, 2009 ve 2012) incelenmiş ve Türkiye'nin PISA sonuçlarına göre eğitim sistemi açısından bulunduğu durum değerlendirilmiştir. PISA 2012 çalışmalarının, 4+4+4 değişikliğinin uygulamaya konulmasının akabinde yayınlanmış olması 4+4+4 değişikliğinin öğrenciler üzerindeki ilk etkilerini tarafsız bir kaynaktan görebilmek için önemlidir.

Eğitim ile ilgili yapılan çalışmalarda genel amaç, öğrenci başarısıdır. (Kesercioğlu, Balım, Ceylan, ve Moralı, 2001). Uluslararası platformda yaygın olarak kullanılan PISA programı ile ülkelerin eğitim performansları karşılatılmaktadır. PISA sonuçları, eğitimdeki değişikliklerin değerlendirilmesi ve eksik olan kısımların ortaya çıkarılmasında uluslararası kabul gören göstergelerdir. Bu tür çalışmalardan elde edilen veriler ışığında mevcut eğitim sisteminin güçlü ve zayıf yönleri, eğitim politikaları, öğretim programları, öğretim yöntem ve teknikleri, öğretmenlerin yeterlilikleri gibi konular gözden geçirilebilmektedir. Öğrencilerin PISA çalışmalarında sözü edilen niteliklere sahip olarak yetiştirilmesini sağlamak amacıyla çeşitli yeni yaklaşımlar eğitim programlarına girmektedir. Örneğin Türkiye'deki öğretim programlarında son yıllarda benimsenen yapılandırmacı anlayış buna bir örnek sayılabilir. Öte yandan her geçen gün okullarda teknoloji kullanımını yaygınlaştırmayla ilgili çalışmalar da gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmaların ilk örneklerini 2000'li yılların başında okullarda bilgi teknolojilerini yaygınlaştırmak amacıyla kurulan BT (bilişim teknolojileri) sınıflarında görmek mümkündür. Okullarda teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması, eğitim ve öğretimde niteliğinin artırılması ve fırsat eşitliğinin sağlanması amaçlandığı ve Kasım 2010'da uygulamaya konulan F@TİH (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi de bu bağlamda örnek sayılabilecek bir çalışmadır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011).

2.3.1. PISA Nedir?

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA (Programme for International Student Assessment) OECD tarafından düzenlenen dünyanın en büyük eğitim araştırmalarından biridir. 2000 yılından itibaren üç yılda bir yapılan bu araştırmayla OECD üyesi ülkeler ve diğer katılımcı ülkelerdeki (dünya ekonomisinin yaklaşık olarak %90'ı) 15 yaş grubu öğrencilerin modern toplumda yerlerini alabilmeleri için gereken temel bilgi ve becerilere ne ölçüde sahip oldukları değerlendirilmektedir (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011). PISA projesinde zorunlu eğitimin sonuna gelen 15 yaş grubu öğrencilerin sadece öğrendiklerini ne kadar hatırlayabildiklerinin değil, öğrendiklerini okulda ve okul dışı yaşamlarında kullanabilme yeterliklerinin; karşılaşacakları yeni durumları anlamak, sorunları çözmek, bilmedikleri konularda tahminde bulunmak ve muhakeme yapabilmek için bilgi ve becerilerinden ne ölçüde yararlanabildiklerinin belirlenmesi hedeflenmiştir (Yılmaz ve Diğerleri, 2011).

“ * ” işareti o yılın ağırlıklı değerlendirme alanını göstermektedir.

Şekil 2 : Yıllara Göre PISA uygulamaları ve Ağırlıklı Ölçme Alanları (Yılmaz ve Diğerleri, 2011)

OECD'nin PISA çalışmalarına ülkemiz ilk kez 2003 yılında katılmıştır. 2003 yılındaki PISA sonuçları eğitim sistemimizdeki eksikler açısından önemli ipuçları içermektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi için Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca ilköğretim 1-5. sınıf öğretim programları yenilenmiş ve 2005-2006 öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Yenilenen programda davranışçı yaklaşımın yerini bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşım almış ve sarmallık ilkesi gözetilmiştir. Yeni programlarda derslerin ezbercilikten uzak, eğlenceli, hayatın içinde ve kullanılabilir olmasına önem verildiği görülmektedir. Program sekiz yıllık kesintisiz eğitime de uygun hale getirilmiştir (TTKB, 2005). Öte yandan ortaöğretimin yeniden yapılandırılması kapsamında da çeşitli kararlar alınmıştır (TBMM, 2011). Örneğin; üç yıllık genel, meslekî ve teknik liselerin eğitim ve öğretim süresinin 2005-2006 öğretim yılından

itibaren 9. sınıftan başlamak üzere kademeli olarak 4 yıla çıkarılması, hazırlık sınıfı bulunan liselerin öğrenim sürelerinin 4 yıla göre yeniden düzenlenmesi bu kararlardan bazılarıdır. İlköğretimden itibaren ortaöğretimin sonuna kadar, Avrupa Birliği yabancı dil seviye sisteminin benimsenerek ders saati sayılarının buna göre belirlenmesi, anadolu liseleri ile yabancı dil ağırlıklı liselerin kademeli olarak, anadolu lisesi adıyla tek program altında birleştirilmesi kararları da sözü edilmesi gereken diğer kararlardır.

2.3.2. Türkiye ve Diğer Ülkelerin PISA Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Kapsamlı bir uluslararası değerlendirme projesi olan PISA, OECD ülkelerindeki 15 yaş grubu öğrencilerinin zorunlu eğitimin sonunda yeterince yaşama hazırlanıp hazırlanmadıklarını, matematik, fen ve okuryazarlık düzeylerini ve problem çözme becerilerini ölçmeyi hedeflemektedir. Türkiye'nin de yer aldığı PISA-2003'te yapılan değerlendirmelere göre, Türkiye; değerlendirmeye alınan 41 ülke içinde, matematikte 33. sırada, okuma alanında 34. sırada, fen ve problem çözümede 36. sırada yer almıştır. Türkiye, PISA'nın ikinci dönem çalışması olan PISA 2006'ya da katılmıştır. 2006 yılı PISA sonuçlarına göre; Türkiye "okuma" alanında 56 ülke arasında 37'nci, "fen" alanında 57 ülke arasında 44'üncü, "matematik" alanında da 57 ülke arasında 43'üncü olmuştur (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011). Bu sonuçlar Türkiye'nin OECD ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı biçimde altında olduğunu göstermektedir. Üçüncü Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA 2009) testinin sonuçlarına göre 2009 yılında değerlendirmeye alınan 65 ülke incelendiğinde Türkiye'nin fen bilimleri ve matematik alanlarında 43. sırada, okuma yeterliliğinde ise 41. sırada olduğu görülmüştür. PISA 2009 sonuçları incelendiğinde Türkiye'nin 2003 yılına göre ortalama okuma yeterliliği, matematik ve fen bilimleri puanlarının yükseldiği ve bu sayede sıralamada birkaç basamak yükseldiği görülmektedir. Ülkelerin 2003 ve 2009 PISA Matematik ortalamaları karşılaştırıldığında ise 2003 yılında yüksek performans sergileyen ülkelerin çoğunun 2009 yılı ortalama puanlarının aynı kaldığı ya da düşüş gösterdiği, bununla birlikte 2003'te kötü performans gösteren ülkelerin 2009 yılında daha yüksek ortalama puanlara eriştikleri görülmüştür. Türkiye'nin de puanını en çok arttıran ülkelerden biri olduğu anlaşılmaktadır.

2.3.3. PISA 2012 Ülke Ortalamaları

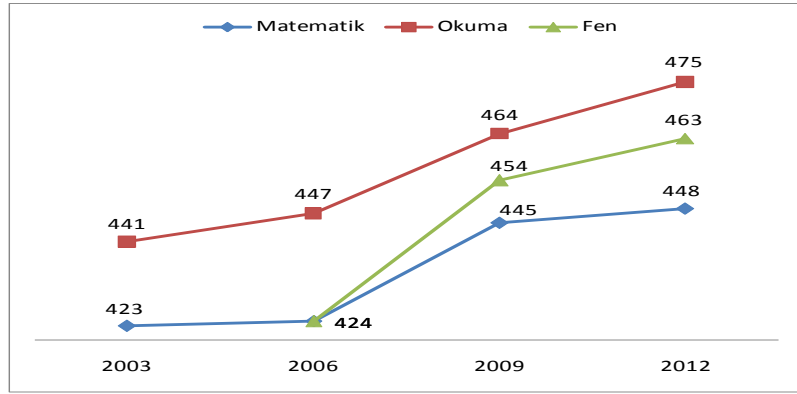
Tablo 3 : Ülke olarak PISA 2012 Uygulamasında Türkiye'nin Durumu (OECD, 2013).

	MATEMATİK	OKUMA	FEN
OECD ORTALAMASI	494	496	501
TÜRKİYE PUANI	448	475	463
TÜRKİYE (Sıra)	44	42	43
Ortalama başarısı Türkiye'den istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklı olmayan ülkeler	Yunanistan, Sırbistan, Romanya, Güney Kıbrıs, Bulgaristan	İsrail, Hırvatistan, İzlanda, İsveç, Slovenya, Litvanya, Yunanistan, Rusya	Slovak Cumhuriyeti, İsrail, Yunanistan

PISA, 2012 yılında matematik ağırlıklı olmak üzere, metin anlama ve fen bilimleri kategorisinde ülkelerin başarı oranını karşılaştırmış ve bunun sonucunda Türkiye ortaöğretim kalitesinde 65 ülke arasında 44. sırada yer almıştır. Türkiye son 6 yıl içerisinde başarı oranını kısmi olarak arttırmış olsa da sıralamadaki yeri değişmemiştir.

2003 - 2010 yılları arasında Türkiye; matematikte ortalama 3.2, okumada 4.0 ve fen bilimlerinde 6.0 puanlık artış sergilemesine ve hızlı ilerleme kaydeden ülkeler arasında yer almasına karşın PISA 2012 sıralamalarında maalesef Sırbistan, Hırvatistan, Yunanistan, Macaristan, İsrail ve Litvanya gibi kendi kategorisindeki ülkelerin gerisinde kalmıştır. Ağırlıklı olarak matematik düzeylerinin ölçüldüğü PISA 2012'de Türkiye, matematik formüllerini anlamada 65 ülke arasında 62, formel matematikte 25 ve uygulamalı matematikte de 30. sırada yer almıştır (" Türkiye eğitimde kaçınıcı sırada ?", 2013).

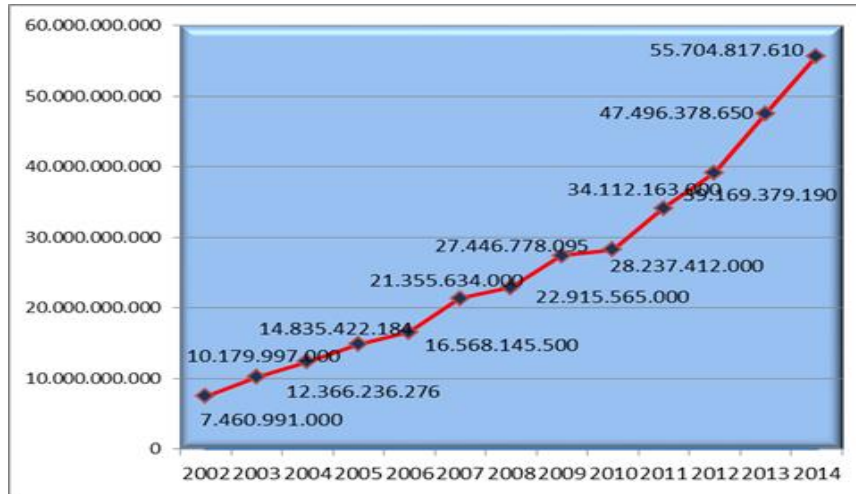

Grafik 4 : Türkiye'nin Yıllara Göre PISA Sonuçları (MEB, 2013)

Türkiye'nin şu ana kadar katıldığı PISA uygulamalarındaki ortalama puanı her üç alanda da artmasına rağmen bu artış miktarları Türkiye'yi OECD ortalamasına taşıyacak düzeye henüz ulaşamamıştır (MEB, 2013).

Bütçeden eğitime ayrılan paylar incelendiğinde, 2002 yılında bütçeden eğitime ayrılan pay 7.460.991.000 lira iken kademeli olarak 2012 yılında 55.704.817.610 liraya kadar yükselmiştir.

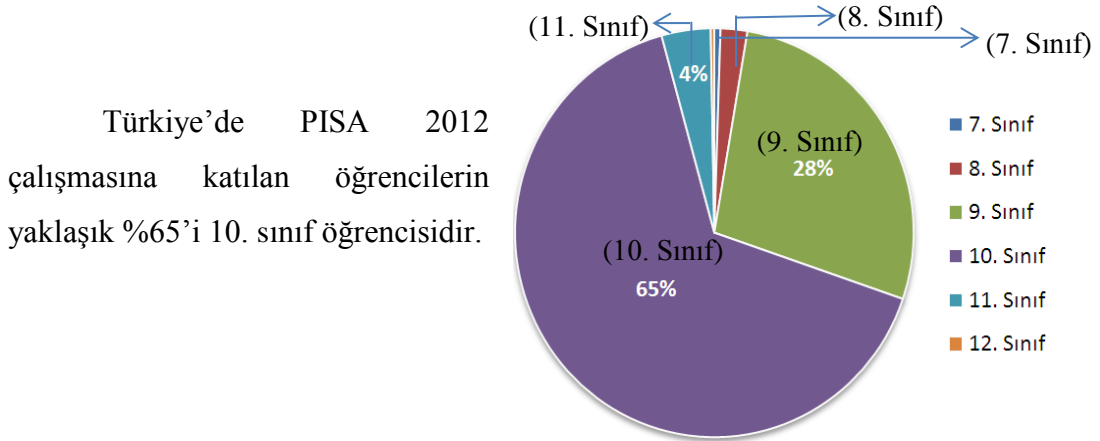

Grafik 5 : Yıllara Göre Türkiye'de Eğitime Ayrılan Paylar (MEB, 2013)

Eğitime ayrılan pay ile Pisa 2003-2012 ortalamaları incelendiğinde, eğitime ayrılan pay ile PISA sonuçlarındaki başarı arasında bir doğru orantı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Eğitime ayrılan kaynağın artırılmasının bu sonuçları, doğrudan ve pozitif olarak etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Okulların temel sorunu arasında olan kaynak eksikliğinin giderilebilmesi için bütçeden eğitime ayrılan payların artırılması gerekmektedir.

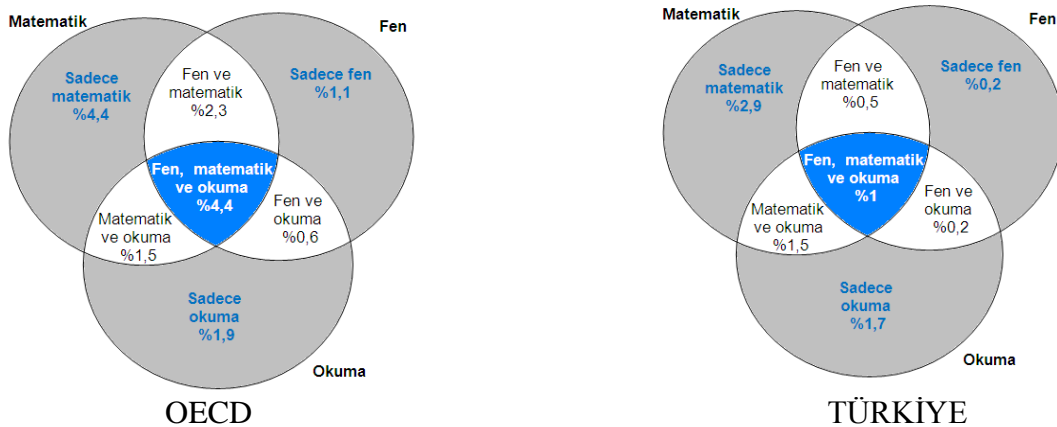
2.3.4. PISA 2012 ve Türkiye Verileri

PISA 2012 uygulamasına 34'ü OECD üyesi olmak üzere 65 ülke katılmıştır. PISA 2012 çalışmasına Türkiye'den 4848 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin sınıf seviyesi 7. sınıftan 12. sınıfa kadar değişmektedir. Bu sınıf seviyelerindeki öğrenci yüzde oranları sırasıyla şöyledir: %0,5 , %2,2 , %27,6 , %65,4 , %4,0 ve %0,3 (MEB, 2013).

Grafik 6: Pisa 2012'ye Türkiye'den Katılan Öğrencilerin Oranları (MEB, 2013)

Türkiye'de öğrencilerin %8'i matematik, fen veya okuma alanlarının en az birinde üst performans grubundadır; Bu oran OECD ülkelerinde ortalama olarak %16'dır (MEB, 2013).

Grafik 7 : PISA 2012, OECD ve Türkiye Ortalama Başarı Oranları (MEB, 2013)

PISA 2012 sonuçlarına göre Türkiye’de asgari performans düzeyine (Düzyey 2) ulaşamamış öğrencilerin oranlarında da her üç alanda (matematik, fen, okuma) azalma kaydedilmiştir. Bu azalmalar temel alınarak Türkiye’nin en çok iyileşme gösteren ülkeler arasında olduğu görülmektedir.

Yukarıda sunulan PISA verileri ve çalışmanın önceki bölümlerinde sunulan OECD verileri, son on yılda Türkiye’de yapılan eğitim reformlarının, Türkiye’de uygulanan eğitim politikaları ve öğretim programlarının olumlu yönde gelişmesine katkı sağladığını göstermektedir. Ancak Türkiye’de eğitim, Millî Eğitimin Genel Hedefleri arasında da açıkça belirtilen, çağdaş kabul edilebilecek ülkelerle eşdeğer düzeyde değildir. 4+4+4 düzenlemesinin de eğitime olumlu yönde etkisi olduğu açıktır.

2.4. İlgili Araştırmalar

Kamuoyunda çok konuşulan ve tartışmalara neden olan zorunlu eğitimin 4+4+4 şeklinde 12 yıla çıkarılmasının kuramsal çerçevesi ve konu ile ilgili yapılan çalışmalar şunlardır.

Akpınar, Dönder, Yıldırım, Karahan (2012) 4+4+4 yasal düzenlemesini karşıt program bağlamında inceledikleri çalışmalarında Türk eğitim sisteminin Anayasa ve yasalar ile şura kararlarına dayandığını ve yazılı bir eğitim felsefesi bulunmadığını belirtmektedir. Türk eğitim sisteminin uzak hedefi “çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmak” olarak ele alındığı çalışmada 4+4+4 yasal düzenlemesi, eğitim sistemi hedeflerine karşıt değil ancak eğitim sisteminin ıslahı olarak nitelenmektedir. Gerçekten de 4+4+4 yasal düzenlemesinin içeriğinde bulunan okul seviyelerinin (ilk, orta, lise) ayrılmasıyla öğrencilerin eğitim ortamları da ayrılmıştır. Mesleki yönlendirmenin kısmen ortaokul düzeyine indirilmesi, eğitime başlama yaşının 60-66 ay yaş aralığına çekilmesi ve zorunlu eğitim süresinin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması gibi düzenlemeler eğitim sisteminin ıslahı olarak nitelendirilebilecek uygulamalardan bazılarıdır. Ancak, böyle büyük değişimlerin uygulanmasında fiziki ortamların ve alt yapı ihtiyaçlarının belirlenmesi ve karşılanması önemlidir.

Göksoy (2013) zorunlu eğitim süresi ile ilgili Türkiye ve Avrupa Birliğindeki uygulamaları karşılaştırarak analiz etmek amacı ile yapılan çalışmada; Türkiye'de uygulanmakta olan zorunlu eğitimin süresinin Avrupa Birliği ülkelerinin genel olarak gerisinde kaldığına dikkat çekmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen; eğitimsel yapıda mevcut olan alt yapı, fizikî mekan, eğitimsel materyal ve donanım, eğitimcilerin eğitimi, öğretim programlarının uyarlanması ve değiştirilmesi gibi belli başlı alanların düzenlenmesi, eksiklerin giderilmesi gibi çalışmaların mevcut hızda devam ettiği sürece öğrencilerde istendik özelliklerin artabileceğini vurgulamaktadır.

4+4+4 yasal düzenlemesiyle yeni bir şekil kazanan Türk eğitim sisteminde ıslah çalışmalarının tam olarak uygulanabilmesi, 4+4+4 yasal düzenlemesinin okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrenciler tarafından kabul görmesi ile ilgilidir. Yıldız ve Akbaba (2013) okul öncesi eğitiminin zorunlu eğitim kapasamına alınmasına dair öğretmen ve yönetici görüşlerini incelediği çalışmada, öğretmenlerin ve

yöneticilerin, okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamında olmasının gerekli olduğu yönünde görüşleri olduğunu belirtmektedir.

Adıgüzel (2013) 4+4+4 yasal düzenlemesinin ilkökul ve ortaokullarda işleyişi hakkında idareci ve öğretmenlerin uygulama esnasında karşılaştıkları güçlükleri irdelemek ve düzenlemeyi bütün yönleriyle (olumlu-olumsuz) incelemek için yaptığı çalışmada; 4+4+4 yasal düzenlemesini okul yönetici ve öğretmen görüşlerini cinsiyet, eğitim durumu, kıdem ve mezuniyet değişkenlerine göre incelenmiş ve eğitim fakültesi mezunu olan okul yöneticilerinin daha olumlu görüşlere sahip olduğunu bulmuştur.

Katmer (2013) 4+4+4 yasal düzenlemesinde ortaokul yöneticileri ve öğretmenler arasındaki iletişim problemlerini incelediği çalışmada, yöneticilerin öğretmenlere göre daha olumlu iletişim algısı olduğunu belirtmektedir. Çalışmada öğretmen ve yöneticiler arasındaki iletişimin mezun olunan lise, hizmet yılı, gelir düzeyi gibi durumlardan etkilendiği belirtilmektedir.

Üstün, Duran, Altınsoy, Saran (2014) IV. Eğitim Yönetimi Forumu'nda bildiri olarak sunulan, 4+4+4 hakkında yönetici ve öğretmenlerin görüşünü belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında; erkeklerin kadınlara ve kıdemli öğretmenlerin yenilere göre daha olumlu düşündükleri dikkat çekmektedir. Genç öğretmen ve yöneticilerin yasal düzenlemeye direnç gösterdiklerini söylemektedirler. Bunun nedeni ise mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin yenilik ve değişim konusunda çok fazla cesaretlendirilmemiş olmasına bağlanmaktadır. Kıdem yılı fazla öğretmen ve yöneticilerin herhangi bir gelecek kaygıları olmadığından yenilik konusunda cesaretli tutum göstermiş olabileceklerini belirtmektedir.

Doğan, Uğurlu, Demir (2014) 2013-2014 Eğitim Öğretim Yılında uygulamaya konulan yeni eğitim sisteminin öğrencilere, velilere, öğretmenlere ve yöneticilere olumlu ve olumsuz etkilerini yöneticilerin kendi ifadelerine dayalı olarak betimlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında; yeni eğitim sistemi genel olarak olumlu değerlendirilmektedir. Yapılan çalışmalarda fizikî mekanların uygun olmaması, norm fazlası olan öğretmenlerin alan değişikliği sıkıntıları, okula başlama yaşının düşüklüğü gibi sorunlara da dikkat çekilmektedir.

Eğitimin işlevini tam olarak yerine getirebilmesi ancak okul, öğrenci ve veli işbirliği ile olacağı düşünüldüğünde 4+4+4 yasal düzenlemesi okulları ve okullardaki işleyişi etkilediği gibi öğrenim çağında çocuğu bulunan vatandaşları da etkilemiştir. 4+4+4 yasal düzenlemesinin vatandaşlar tarafından kabul görmesi de 4+4+4 yasal düzenlemesinin vatandaşlara tam olarak tanıtılması ile mümkündür.

K. Cangöz ve N. Cangöz (2013) 4+4+4 yasal düzenlemesini halkla ilişkiler boyutunda ele almışlardır. Hedef kitlenin (vatandaşlar) bu konu ile ilgili ne kadar bilgi sahibi olduklarını ortaya koymak amacı ile Konya ölçeğinde yapmış olduğu saha araştırmasında; Türkiye'deki eğitim sisteminin planlanarak yenilenmesi gerektiği görüşünün toplumun büyük çoğunluğu tarafından kabul edildiğine dikkat çekmektedir. Katılımcıların geçmişten günümüze uygulanan eğitim modellerini başarısız bulduklarını, yasal düzenlemeyi gerekli görmekte birlikte zamanlamaya dikkat edilmediğini, yeni eğitim sistemi hakkında yeteri kadar bilgilendirme yapılmadığını, yeni eğitim sisteminin toplumun büyük kesimi tarafından tam olarak bilinmediğini, vatandaşların eğitim seviyesi ile Türkiye'nin eğitim sistemini başarılı bulanların ve 4+4+4 ile ilgili bilgilendirme çabalarını yeterli bulanların ters orantılı olduğunu vurgulamaktadır. Bu durum, 4+4+4 yasal düzenlemesine dair eğitim süreçleri ile ilgili tüm paydaşların yeteri kadar bilgilendirilmediğinin de yansımasıdır.

Bay ve diğerleri (2013) eğitim süreçleri ile doğrudan ilgili olan paydaşların 4+4+4 eğitim modeline dair görüşlerini analiz etmek amacı ile yapılan çalışmalarında; paydaşların 4+4+4 eğitim modeline ilişkin bilişsel düzeylerinin yeterli olmadığını ve 4+4+4 değişikliğinin temel amacının bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine göre meslekî eğitime yönlendirilmesi olduğunu bulmuştur. İmam-hatip ortaokullarının açılarak dini eğitim imkanı sağlanması gibi nedenlerden dolayı bu değişimin gerekli olduğu şeklinde olumlu görüşlerin bulunduğunu, bunun yanında okula başlama yaşının çocuklara uygun olmaması yönünde olumsuz görüşlerin de varlığını bildirmiştir.

Öğrencilerin alacağı eğitimde öğretmenler, bilgi ve yönlendirme kaynağıdır. 4+4+4 yasal düzenlemesinin öğrencilere olumlu ya da olumsuz aktarılmasında öğretmenlerin rolü önemlidir. Eğitim programlarının sınıf içerisine ve öğrencilere yansması ancak öğretmenlerin bilgi, beceri ve farkındalıkları ile mümkündür. Öğretmenlerin 4+4+4 yasal düzenlemesine dair görüşleri, uygulanacak değişikliklerin, öğrencilere olumlu ya da olumsuz aktarılmasında etkili olacaktır.

Ünal (2013) Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarının birinci sınıflarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin, 4+4+4 uygulamasına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada; içerik analizlerinde öğretmenlerin istihdamı, altyapı sorunları, eğitim programı ile ilgili sorunlar, eğitime başlama yaşı ile ilgili sorunlar, eğitimin politikleştirilmesi ve öğretmenlerin eğitimi alanlarına dikkat çekmektedir. Eğitimle ilgili kararlarda öğretmenlerin görüşlerinin alınmasını ve tüm taraflarının katılımı ile pilot uygulamaların yapılmasının önem arz ettiğini vurgulamaktadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi gibi nüfusun dağınık olduğu yerleşim bölgelerinde de benzeri uygulamaların yapılması ve bu bölgelerde yaygın olarak uygulanan birleştirilmiş sınıfları okutan öğretmenlerin de görüşlerine başvurulması gereklidir.

Külekcı (2013) 4+4+4 eğitim sisteminin birleştirilmiş sınıflara olumlu ve olumsuz yansımalarını birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirmek amacı ile yapılan çalışmada; 4+4+4 eğitim sisteminin birleştirilmiş sınıflarda kesintili eğitime göre (öğrenci sayısının azalmasına bağlı olarak) olumlu katkısı olduğunu ancak okula başlama yaşının aşağıya çekilmesi, fizikî alt yapının yetersizliği, öğretmenlerin iş yükünün fazla olması gibi unsurların sonucu olumsuz yönde etkilediğini vurgulamaktadır.

Demir, Doğan, Pınar (2013) 4+4+4 yasal düzenlemesi ile ortaokul 5. sınıflarında derse giren öğretmenlerin yaşadıkları sorunları, öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirmek için yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin öğrenci seviyesi, müfredat programları ve disiplin alanlarında sorunlar yaşadığını bildirmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin, 5. sınıfta okutulan dersler, içerik bakımından alan uzmanlığı gerektirdiğinden 5. sınıf derslerinin branş öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini söylemektedir.

Türk eğitim sisteminin hedeflerine uygun öğrencilerin yetiştirilmesinde, öğrencilerin eğitimlerinin her bir basamağında öğrendiklerini bir üst basamağa taşımaları gerekir. Öğretmenlerin bunu sağlayabilmesi ancak etkin bir öğretim programının uygulanması ile mümkündür. Uygulanabilir bir öğretim programı öğretmenlere sunulması ve bu programın öğretmenler tarafından kabul görmesi 4+4+4 yasal düzenlemesinin başarısı ile doğrudan ilişkilidir.

Menteşe (2013) ortaokul Türkçe dersi öğretmenlerinin öğretim programının farklı boyutlarına ilişkin görüşlerini incelediği çalışmada, çalışmaya katılan öğretmenlerin Türkçe dersi öğretim programında yer alan kazanımlar, tema ve içerik, öğretim yöntem ve tekniklerinin genellikle düzeyinde gerçekleştirdiğini, ölçme değerlendirme türlerine ise genellikle başvurduklarını bulmuştur.

Epçaçan (2014) ilkokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacı ile yaptığı çalışmada; katılımcıların yarıya yakınının yeni eğitim sistemi hakkında olumsuz bir tutuma sahip oldukları, eğitim sisteminin, kademeleri birbirinden ayırmış olmasının ve 5. sınıftan itibaren derslerin alan öğretmenleri tarafından okutulmaya başlanmasını sistemin güçlü yönü olarak tespit etmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluluk düzeylerinin yetersizliği, okul ve binaların ayrılmamış olması, yasal düzenlemenin ideolojik olarak uygulanmış olması, okuma ve yazmaya geç başlanması gibi zayıf yönlere de dikkat çekmiştir.

4+4+4 yasal düzenlemesinin getirdiği değişikliklerden olumlu ya da olumsuz en çok öğrenciler etkilenecektir. Zorunlu eğitim süresi, okulların ayrılması, ortaokulda başlayacak olan mesleki yönlendirmeler, 5. sınıfın ortaokul bünyesine alınarak derslerin alan öğretmenleri tarafından verilmesi, okula bir yıl önce başlamak öğrencilerin karşılaşacağı durumlardan bazılarıdır.

Kapçı, Artar, Avşar, Daşcı, Çelik (2013) ilkokula farklı yaşlarda başlayan çocuklar arasında, duygusal ve davranışsal sorunlar, akademik benlik saygısı ve sosyal davranışlar açısından hem eğitim-öğretim döneminin başında ve hem de eğitim-öğretim döneminin sonunda farklılık olup olmadığını incelemek amacı ile yapılan araştırmasında; beş yaşındaki çocukların ilkokul birinci sınıf yaşantısından olumsuz biçimde etkilendiğini bulmuştur. Dolayısıyla, çocuklarla çalışmalar yürüten pek çok akademisyenin, sivil toplum kuruluşlarının önerdiği ve birçok ülkede olduğu gibi başta Milli Eğitim Bakanlığı, üniversitelerin eğitim fakültelerinin ve ilgili tüm politika üreticilerinin beş yaşındaki bütün çocukların erişilebilir, nitelikli ve parasız bir okul öncesi eğitim kurumuna yönlendirilmeleri için gerekli planlamanın ve yasal zeminin oluşturulmasının gerekliliğine işaret etmiştir.

Özenç ve Çekirdekçi (2013) 60-66 aylık çocukların ilkokula başlarken yaşadıkları sıkıntıları, öğretmen görüşlerine dayanarak inceledikleri çalışmalarında, ilkokul 1. sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin 60-69 aylık öğrencilerin zihinsel, fiziksel ve öz bakım becerileri gibi alanlarda zorluklarla karşılaştıkları, okul ve sınıf fizikî ortamlarının yetersizliği nedeniyle 60-69 aylık çocukların sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Dirlik (2014) 4+4+4 eğitim sistemiyle birlikte okula başlayacak olan 5-5,5 yaş grubu öğrencilerin okula sosyal ve duygusal uyumlarını incelediği çalışmasında, altına kaçırma, sıraların öğrencilerin fizik yapısına uygun olmaması, ders saati süresinin uzunluğu, teneffüs sürelerinin yetersizliği, farklı yaş gruplarının aynı sınıflarda bulunması ve anne babadan ayrılmaya zihinsel olarak hazır olmama sorunlarına değinmektedir. Kız çocuklarının erkeklere göre daha uyumlu olduğunu gösteren çalışmalara karşın bu çalışmada; kız çocuklar, erkeklere göre daha uyumsuz bulunmuştur.

Uzun ve Alat (2014) ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 yasal düzenlemesi ve ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşlukları hakkındaki görüşlerini inceledikleri çalışmalarında, öğretmenlerin eğitim sistemi ile ilgili değerlendirmelerinde farklılıklar olduğu ve bazı öğretmen görüşlerinin 4+4+4 eğitim sistemine yeterli alt yapı hazırlığı yapılmadan geçildiği yönünde görüşler olduğunu belirtmektedir. Çalışmada; okul öncesi eğitim almadan okula başlayan ve daha küçük yaşlardaki öğrenciler dezavantajlı olarak kabul edilmektedir. Dezavantajlı öğrencilerin fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal hazırbulunuşluk açısından farklı sorunlar yaşamalarına neden olduğuna ve okuma yazma öğrenimi için temel olan becerileri tam olarak yerine getiremedikleri saptanmıştır.

Ayten ve Ektem (2014) 4+4+4 yasal düzenlemesinde okula başlayacak çocukların, okula hazır olma durumları ve çocuklarda bulunması gereken becerilerin sınıf öğretmenleri ve öğrenci velilerine dayanarak inceledikleri çalışmalarında öğrencilerin hazır oluş düzeylerine ilişkin olarak; annelerin eğitim durumuna göre görüşlerinin farklılık gösterdiği, babaların görüşlerinin ise meslek gruplarına göre farklılıklar gösterdiğini tespit etmiştir.

Alandaki çalışmalar incelendiğinde 4+4+4 eğitim sistemine dair genellikle okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Kamuoyu araştırması niteliğinde olan ve velilerin görüşlerine başvuru yapılan çalışmalar da bulunmaktadır. Ancak öğrencilerin görüşlerinin yer verildiği bir çalışma bulunamamıştır. Öğrencilerle ilgili veriler yapılan çalışmalarda öğretmen görüşlerine dayalı çalışmalardır. Bu çalışmada öğrenci ve öğretmenlerin 4+4+4 yasal düzenlemesine dair görüşlerine yer verilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada öğretmen ve öğrencilerin 4+4+4 yasal düzenlemesine dair görüşleri analiz edilmiştir. 4+4+4 yasal düzenlemesinin hayata geçmesi, uygulanması ve uygulamada karşılaşılan aksaklıklara dair öğretmen ve öğrenci algılarını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada, eğitim sistemindeki durum betimlenmiştir. Var olan bir durum betimlendiği için araştırma modeli olarak betimsel tarama modeli benimsenmiştir.

Tarama modeli; geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan yaklaşımdır. Tarama modellerinde araştırmaya konu olan olay, birey veya durum koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009). Eğitim alanında yapılan araştırmalarda kullanılan en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmalarıdır. Tarama çalışmalarında araştırmacı verilen bir durumu tüm yönleriyle dikkatli bir şekilde tanımlar.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2012-2013 öğretim yılında İstanbul İli, Beylikdüzü ilçesinde bulunan farklı kültür ve ekonomik koşullara sahip ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan öğretmenler ile bu okullarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Örnekleme 7 adet ortaokul ve 3 adet lisenin öğretmen ve öğrencileri oluşturmaktadır. 7 adet ortaokulun 5. sınıf öğrencilerine (400 öğrenci) ve 3 adet lisenin 9. Sınıf öğrencilerine (192), aynı okulların 5. sınıf ve 9. sınıf kademelerinde derslere giren öğretmenlerine (151 öğretmen), 4+4+4 yasal düzenlemesi ile ilgili ekte

sunulan anketler uygulanmıştır. Yapılan arařtırmada, evreni temsil edeceđi dűřűnűlen ve őrneklemi oluřturan ilköđretim 5. sınıf ve lise 9. sınıf őrđrencileri random (rasgele) yűntemiyle seęilmiřtir.

3.3. Verilerin Toplanması

Yeni eđitim modeline dair algıları belirlemek ięin konu ile ilgili alan taraması yapıldıktan sonra hazırlanan anketler, őr uygulamada arařtırmanın ęalıřma grubunda yer almayan űę őrđretmen ve űę őrđrenciye yűneltilmiřtir. İstanbul Sabahattin Zaim őriversitesinde gűrevli űę őrđretim űyesi tarafından incelenmiř olan anketlerin, hem kapsam hem de gűrűnűř geęerliđi sađlanmaya ęalıřılmıřtır. Elde edilen sonuęlar da soruların aęık ve anlaşılır olduđu gűrűlműřtir. Ayrıca sorular nitel arařtırmalar konusunda uzman 3 őrđretim űyesi tarafından incelenmiřtir. őrđrencilere uygulanacak anket formlarının geęerliđi konusunda İstanbul Sabahattin Zaim őriversitesi Psikolojik Danıřma ve Rehberlik Anabilim Dalında gűrev yapan bir őrđretim űyesinin gűrűřleri alınmıřtır. Anketler son olarak bir Tűrkęe őrđretmeni tarafından gűzden geęirilmiiřtir. Veri toplama aracı, 6 adet test sorusu ve 1 klasik sorudan oluřmaktadır.

Anketler uygulanırken gűnűllűlűk esası dikkate alınarak soruların iętenlikle yanıtlanması sađlanmaya ęalıřılmıřtır. Ayrıca őrđretmen ve őrđrencilerin fikirlerini ve geręek anlamda neyi dűřűndűklerini samimi bir řekilde ifade etmeleri ięin isim kullanmak zorunda olmadıkları belirtilerek iętenliđin artması yűnűnde de bir yapılandırmaya gidilmiiřtir. Soruların iętenlikle cevaplanması ięin zaman sınırlamasına gidilmemiřtir.

3.4. Verilerin Analizi

800 őrđrenci ve 200 őrđretmene dağıtılan formlardan, 615 őrđrenci formu ve 177 őrđretmen formu geri alınmıştır. Geri alınan formlardan her soruya aynı cevabın verilmesi ve formların tahrif edilmiş olması nedeni ile 23 őrđrenci formu ve 26 őrđretmen formu değerlendirme dışı bırakılmıştır. Araştırmanın evrenini oluşturan őrđrenci ve őrđretmenlerden elde edilen veriler Microsoft Excel 2010 programında hazırlanan, analog bir kontrol tablosuna aktarılmıştır. Daha sonra da geğerli olan formlar bilgisayar ortamında istatistiki olarak dűzenlenmiřtir. Araştırmanın amacına ulaşmak űzere, cevap aranılan soruların ęözűműne kaynak teşkil edecek verilerin anlamlı hale getirilmesi ięin yűzde ve frekans değerleri belirlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. 4+4+4 YASAL DÜZENLEMESİNE DAİR ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ ALGILARI

Çalışmanın bu bölümünde, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan öğretmenler ve sistemin ürünü olarak değerlendirilebilecek öğrencilerin, 4+4+4 yasal düzenlemesine dair algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu algıları tespit edebilmek amacı ile öğretmen ve öğrencilere ekte (Ek 2, Ek 3) sunulmuş olan anket formları uygulanmıştır. Elde edilen veriler yorumlanarak çalışmanın bu bölümünde sunulmuştur.

Tablo 4’te öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplar, sorulara göre gruplanmıştır. Tablo sonunda bu soruya aynı yanıtı veren öğrencilerin yüzde oranı görülmektedir. Sorular bir dereceli puanlama anahtarına bağlı olmayan cevapları içermektedir. Buradaki amaç öğrencilerin arkadaşlarından etkilenerek aynı sorulara aynı cevapları vermelerinin önüne geçmektir.

Tablo 5’te öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplar sorulara göre gruplandırılmıştır. Tablo sonunda bu soruya aynı yanıtı veren öğretmenlerin yüzde oranı görülmektedir. Öğretmenlere yöneltilen sorulardan ilk 6’sı bir dereceli puanlama anahtarına bağlı olarak sunulmuştur. Öğretmenlerin hangi soruya ne derece katıldıklarını net bir şekilde ifade etmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin sorulara verdikleri puanlar (katılma dereceleri) ayrı ayrı değerlendirilebilecektir. Bunun yanında soruların tümüne verdikleri yanıtlar da öğretmenlerin 4+4+4 yasal düzenlemesine dair nasıl bir izlenim taşıdıkları hakkında fikir edinmeye olanak sağlayacaktır.

Tablo 4 : Öğrenci Anketi Sonuçları

SORULAR		DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI	N	TOPLAM	%
1	Öğretim Şekli	Normal	374	592	63,18
		İkili	218		36,82
2	Sınıf Mevcudu	2X-30	218	592	36,82
		3X-40	204		34,46
		4X-50	170		28,72
		50 +	0		0,00
3	Her derse farklı bir branş öğretmenin gelmesi başarıyı nasıl etkiliyor.	Daha iyi anlıyorum	335	592	56,59
		Anlamıyorum	16		2,70
		Keşke sınıf öğretmenim gelseydi	151		25,51
		Derslerimde bir değişiklik olmadı	56		9,46
		Fikrim yok	34		5,74
4	Yeni eğitim düzenlemesi ile okulda daha çok vakit geçirmek (daha fazla derse girmek) seni nasıl etkiliyor.	Derslere isteğim azaldı	41	592	6,93
		Derslere karşı isteğim arttı	289		48,82
		Son saatlerde sıkılıyorum	205		34,63
		Fikrim yok	57		9,63
5	Seçmeli derslerini belirlerken hangisi daha etkili oldu	Kendi ilgi/isteklerim	384	592	64,86
		Anne- babamın istekleri	140		23,65
		Öğretmenlerim / Okul İdaresi	57		9,63
		Arkadaşlarım	11		1,86
6	Yeni eğitim düzenlemesi ile açılan seçmeli dersler ilgi ve ihtiyaçlarımı karşılıyor mu ?	Karşılıyor	388	591	65,54
		Kısmen karşılıyor	138		23,31
		Kısmen karşılamıyor	21		3,55
		Karşılamıyor	44		7,43
7	Okulda girdiğin seçmeli dersler nasıl işleniyor.	Derslere zevkle giriyorum	471	592	79,56
		Dersler çok sıkıcı	79		13,34
		İstediğim ders/dersler açılmadı	31		5,24
		Dersler boş geçiyor	11		1,86

NOT: Ankete 592 öğrenci katılmıştır. Toplam sütununda değerlerin farklı olması bazı öğrencilerin ilgili soruyu cevaplamamalarından kaynaklanmıştır.

Tablo 5: Öğretmen Anketi Sonuçları

SORULAR		DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI	N	TOPLAM	%
1	Gelişmiş ülkelerdeki zorunlu eğitimin en az lise düzeyinde olduğu, Japonya ve Güney Kore'nin gelecek yıllar için nüfusun %100'ünü üniversite mezunu yapmayı tartıştığı düşünüldüğünde Türkiye'deki zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasına ne kadar katılıyorsunuz?	1	31	151	20,53
		2	11		7,28
		3	27		17,88
		4	21		13,91
		5	61		40,40
2	Gelişmiş ülkelerin eğitime 5 yaş ve daha öncesinde (Japonya 3, Güney Kore 4) başladığı düşünüldüğünde, 4+4+4 yasal düzenlemesi ile birlikte Türkiye'de 66 ay ve üzeri çocukların zorunlu eğitim kapsamına alınmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?	1	64	150	42,38
		2	30		19,87
		3	23		15,23
		4	17		11,26
		5	16		10,60
3	Seçmeli dersler okulunuzda hangi oranda başarı ile uygulanıyor	1	25	146	16,56
		2	21		13,91
		3	44		29,14
		4	31		20,53
		5	25		16,56
4	4+4+4 yasal düzenlemesi için geliştirilen öğretim programlarına bir puan verecek olsaydınız kaç puan verirdiniz?	1	59	146	39,07
		2	32		21,19
		3	32		21,19
		4	18		11,92
		5	5		3,31
5	Okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamında olmamasına ne kadar katılıyorsunuz?	1	106	148	70,20
		2	13		8,61
		3	13		8,61
		4	4		2,65
		5	12		7,95
6	Kademeli geçiş tamamlandığında 4+4+4 yasal düzenlemesinin başarıya ulaşacağına ne kadar inanıyorsunuz?	1	50	149	33,11
		2	36		23,84
		3	29		19,21
		4	24		15,89
		5	10		6,62
7	Çağdaş ülkelere göre(Fransa, İsviçre, Almanya gibi) Türkiye'nin eğitim düzeyi düşünüldüğünde 4+4+4 olarak anılan yeni yasal düzenleme	Geç kalınmış bir düzenleme	45	151	29,80
		Yerinde ve zamanında yapılan bir düzenleme	4		2,65
		Gereksiz bir düzenleme	78		51,6
		Fikrim Yok	24		15,89

NOT: Ankete 151 öğretmen katılmıştır. Toplam sütununda değerlerin farklı olması bazı öğretmenlerin ilgili soruyu cevaplamamalarından kaynaklanmıştır.

4.1.1. OLUMLU DURUMLAR

4.1.1.1. Öğretmen

Tablo 5'te görüldüğü üzere yapılan anket çalışmasında öğretmenlere ilk altı soruda zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması, okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamı dışında bırakılması, seçmeli derslerin uygulanma başarısı, öğretim programlarının yeterliliği, 66 aylık çocukların eğitime başlayabilecek olmaları ve yapılan yasal düzelemeye inanma düzeyleri sorulmuştur. Öğretmenlerden soruları "1 - 5" arasında, "1 - en kötü" ve "5 - en iyi" olarak değerlendirmeleri istenmiştir.

Öğretmenlerin;

- %54,3'ü (82 öğretmen) zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasına,
- %21,8'i (33 öğretmen) 66 aylık çocukların eğitime başlayabilecek olmalarına,
- %37'si (56 öğretmen) seçmeli derslerin okullarında uygulanma başarısına,
- %15,2'si (23 öğretmen) hazırlanan öğretim programlarına,
- %7,9'u (12 öğretmen) okul öncesi eğitimin, zorunlu eğitim kapsamı dışında bırakılmasına,
- %22,5'i (34 öğretmen) 4+4+4 yasal düzenlemesinin başarılı olacağına,

4 ve üzeri puan vererek olumlu görüş bildirmişlerdir.

Yasal düzenlemenin uygulamaya geçişi ile ilgili olarak öğretmenlerin, %29,8'i yasal düzenlemeyi "geç kalınmış" ve %2,6'sı da "yerinde ve zamanında yapılan bir düzenleme" olarak nitelemektedir.

4.1.1.2. Öğrenci

Tablo 4'te görüldüğü üzere çalışma evreninden bulunan öğrencilerin (592 öğrenci) %63,1'i normal öğretim, %36,8'i de ikili öğretim uygulayan okullara devam etmektedir. Hem normal hem de ikili öğretim uygulayan okulların sınıf mevcutlarına göre veriler incelendiğinde, çalışma evreninde bulunan öğrencilerin, %36,8'i 21-30 kişilik sınıflarda, %34,5'i 31-40 kişilik sınıflarda ve %28,7'si de 41-50 kişilik sınıflarda öğrenim görmektedir.

Her ders için farklı bir öğretmenin gelmesiyle, normal ve ikili öğretime devam eden öğrencilerin %56,5'u derslerini daha iyi anlamaktadır. %9.4'ünün ise derslerinde herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Normal öğretime devam eden okullardaki öğrencilerin %54'ü (204 öğrenci), ikili öğretim yapan okullarda ise öğrencilerin %60'ı (131 öğrenci) branşlaşma ile dersleri daha iyi anladıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin ortalama %57'si branşlaşma ile birlikte dersleri daha iyi anladıklarını bildirmektedir.

Öğrencilerin dersleri anlama düzeylerine ilişkin soruya verdikleri yanıtlar sınıf mevcuduna göre incelendiğinde öğrencilerin;

- 21-30 kişilik sınıflardaki öğrencilerin %60'ı,
- 31-40 kişilik sınıflardaki öğrencilerin %61'i
- 41-50 kişilik sınıflardaki öğrencilerin de %45'i

derslerini daha iyi anladıklarını bildirmiştir.

4+4+4 yasal düzenlemesi ile seçmeli dersler öğretim müfredatına eklenmiştir. Öğrencilerin haftalık ders saati sayısı haftada 30 saatten 36 saate çıkarılmıştır. Normal öğretim yapan okullarda öğrencilerin %49'u derslere dair isteklerinin arttığını, ikili öğretim yapan okullarda ise öğrencilerin %47'si derslere isteğinin arttığını belirtmiştir. Normal ya da ikili öğretim uygulayan okullarda, öğrencilerin %50'sinin seçmeli derslerin öğretim programına dahil edilmesi ile derslere dair isteklerinin arttığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin daha fazla derse girecek olmalarına ilişkin cevapları sınıf mevcutlarına göre incelendiğinde 4+4+4 ile birlikte;

- 21-30 kişilik sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin %48'i,
- 31-40 kişilik sınıflardaki öğrencilerin %43'ü,
- 41-50 kişilik sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin de %56'sı

derslere dair isteklerinin arttığını bildirmiştir.

Dersleri anlama düzeylerine ve derslere karşı isteklerine göre veriler incelendiğinde öğrencilerin;

- %30'u dersi daha iyi anladığını ve derslere dair isteğinin arttığını,
- %18'i dersleri daha iyi anladıklarını ancak son saatlerde sıkıldıklarını,
- %36'sı dersi daha iyi anladıklarını ve derslerini kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda seçtiklerini,
- %46'sı dersleri daha iyi anladıklarını ve derslere zevkle girdiklerini,
- %2'si dersleri daha iyi anladıklarını ve derslerin kendi ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamadığını belirtmiştir.

Her bir bireyin toplumda mutlu olabilmesi için kendi yetenek ve ilgileri doğrultusunda eğitim alması, toplumun refahı ve gelişimi için gereklidir. Seçmeli derslerin ne şekilde belirlendiğine okulların öğretim şekilleri bazında bakıldığında; normal öğretim uygulayan okullara devam eden öğrencilerin %70'i, ikili öğretim yapan okullarda da %55'i derslerini kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda belirlemişlerdir. Genel itibariyle öğrencilerin %60'ının derslerini kendi istekleri doğrultusunda belirledikleri ve bu durumdan memnun oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Yapılan değişikliğin gelecek nesillerin kendi ilgileri doğrultusunda yetiştirilmesine zemin oluşturabileceği bulgusuna ulaşılmıştır.

Açılan seçmeli derslerin, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına ne düzeyde karşılık verdiği, okulların öğretim şekillerine göre bakıldığında, normal öğretim yapan okullarda öğrencilerin %61'i ders içeriklerinin, kendi ilgi ve ihtiyaçlarını karşıladığını belirtmiştir. İlgi ve ihtiyaçlarının kısmen karşılandığını belirtenlerin oranı %25'tir. İkili öğretim yapan okullarda ise ilgi ve ihtiyaçlarının karşılandığını söyleyenlerin oranı %72, kısmen karşılandığını belirtenlerin oranı %19'dur. Genel itibariyle açılan derslerin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamakta olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ancak okulun eğitim şekli ile bağlantılı olarak öğrencilerin bu durumu kanıksama düzeylerinde azalma olduğu ve normal öğretim yapan okullarda, ikili öğretim yapan okullara göre derslerin kısmen daha iyi anlaşıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

4+4+4 ile birlikte okullarda derslerin nasıl işlendiği konusunda öğrenci cevapları incelendiğinde normal öğretim yapan okullarda öğrencilerin %80'i derslere zevkle girdiğini belirtmektedir. İkili öğretim yapan okullarda ise derslere zevkle

girenler %77'lik bir grubu oluşturmaktadır. Tablo 4'te de görüleceği üzere öğrencilerin %79,5'i derslere zevkle girmektedir.

Öğrencilerin çoğu alacağı dersleri kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda belirlediklerini kaydetmiştir. Hatta öğrencilerin büyük çoğunluğu derslerine zevkle girmekte ve derslerini daha iyi anlamaktadır. Bu durum öğretmenlerin, bilgi birikimi ve kabiliyetleri bakımından yeterli olduklarını da göstermektedir. 4+4+4 yasal düzenlemesinin öğrenciler tarafından olumlu karşılandığı ve faydalı bulunduğu, öğrencilerin değişimden memnun oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

4.1.2. OLUMSUZ DURUMLAR

4.1.2.1.Öğretmen

Tablo 5'teki öğretmenlerin sorulara verdiği puanlardan 2 ve altındaki puanlar olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin sorulara verdikleri olumsuz yanıtlar bu bölümde yorumlanacaktır.

Öğretmenlerin;

- %27,8'i (42 öğretmen) zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasına,
- %62,2'si (94 öğretmen) 66 aylık çocukların eğitime başlayabilecek olmalarına,
- %30,4'ü (46 öğretmen) seçmeli derslerin okullarında uygulanma başarısına,
- %60,2'si (91 öğretmen) hazırlanan öğretim programlarına,
- %78,8'i (119 öğretmen) okul öncesi eğitimin, zorunlu eğitim kapsamı dışında bırakılmasına,

2 ve altında puan vererek olumsuz görüş bildirmiştir.

Ayrıca Tablo 5'te 7. soruda görüleceği üzere öğretmenlerin %51,6'sı yasal düzenlemeyi "gereksiz" olarak nitelmiştir. 6. soruya öğretmenlerin %56,9'u (%33,1 "1" puan verenler, %23,8 2 puan verenler) yasal düzenlemenin başarısına inanmadıklarını işaret ederek 2 ve altında puan vermiştir.

Öğretmenlerde yasal düzenlemeye dair oluşan genel kanıya dair net bir değerlendirme yapmak için, her öğretmenin, ilk altı soruya vermiş olduğu puan değerleri toplanmıştır. Her öğretmen, anketin ilk altı sorusuna toplamda en az 6, en çok 30 puan verebilmektedir. Öğretmenlerin 4+4+4 yasal düzenlemesine ilişkin genel algılarını anlamak ve buna ilişkin bir yorum yapmak için, öğretmenlerin ilk 6 soruya verdikleri puan değerleri toplamı;

- 6-10 arasında olanlar (6 ve 10 dahil) “1” (çok kötü),
- 11-15 arasında olanlar “2” (kötü),
- 16-20 arasında olanlar “3” (orta),
- 21-25 arasında olanlar “4” (iyi),
- 26-30 arasında olanlar “5” (çok iyi)

olarak kabul edilmiştir.

Veriler bu boyutta incelendiğinde, öğretmenlerden ilk altı soruya

- “1” (6-10 arasında) değerini verenlerin oranı %23,17 (35 öğretmen),
- “2” (11-15 arasında) değerini verenlerin oranı %40,39 (61 öğretmen),
- “3” (16-20 arasında) değerini verenlerin oranı %26,49 (40 öğretmen),
- “4” (21-25 arasında) değerini verenlerin oranı %9,27 (14 öğretmen),
- “5” (26-30 arasında) değerini verenlerin oranı da %0,66’dır (1 öğretmen).

Öğretmenlerin %63,57’si yapılan anketin ilk 6 sorusunda “Kötü veya Çok Kötü” değerlendirmesini yapmıştır.

Birden fazla cevabın verildiği 8. soruda öğretmenlere eğitim sisteminin nerelerde daha çok aksadığı ve sorunların/tikanlıkların nerelerde sıklıkla yaşandığı sorulmuştur. Öğretmenlerin %62,7’si derslik ve binaların yetersiz olduğunu belirtirken, %45’i alt yapının yetersiz olduğunu ve %41’i de öğretim programlarının yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlere anketin 3. sorusunda seçmeli derslerin okullarındaki uygulama başarısı sorulmuştur. Öğretmenlerin %37’si ortalamanın üstünde bir başarı olduğunu kaydederken %29,4’ü ortalama bir başarının olduğunu kaydetmektedir. %30,7’lik bir kısım ise ortalamanın daha altında bir başarı olduğunu kaydetmiştir. Öğrencilere de

benzer bir soru 6.soruda sorulmuştur. Öğrencilerin %79,2'si derslere zevkle girdiklerini belirterek buradaki memnuniyeti belirtmiştir. Verilerden, öğrencilerin derslerin uygulanmasını ve dolaylı olarak dersi uygulayan öğretmenlerini genel itibari ile başarılı buldukları anlaşılmaktadır. Buna karşın öğretmenlerin kendi kendilerini orta seviyede yahut başarısız buldukları anlaşılmaktadır. Bu durum karşıt görüşlerin olduğunu doğrulamaktadır. Çünkü eğitim sisteminin ürünü konumunda olan öğrenciler memnuniyetlerini dile getirirken, üreten konumundaki öğretmenler de rahatsızlıklarını dile getirmektedir. Öğretmenler arasında yasal düzenlemeye dair olumsuz tutumlar geliştiği bulgusuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin yarıdan fazlasında 4+4+4 yasal düzenlemesine dair direnç oluşmuştur. Öğretmenler karşıt tutumlarını her alanda dile getirmiştir.

4.1.2.2.Öğrenci

Anket çalışması yapılan okulların öğretim şekilleri ve buna bağlı sınıf mevcutları incelendiğinde öğrencilerin:

- %63'ü, normal öğretim uygulayan okullara,
- %37'si de ikili öğretim (sabahçı - öğlenci) uygulayan okullara devam etmektedir.

Normal öğretim uygulayan okullara devam eden öğrencilerin

- %54'ü 31-40 kişilik sınıflarda,
- %46'sı 41-50 kişilik sınıflarda öğrenimlerine devam etmektedir.

İkili öğretim uygulayan okullara devam eden öğrencilerin tamamı (%100) 21-30 kişilik sınıflarda öğrenim görmektedir.

Okullarda 4+4+4 ile sağlanmak istenen, öğrencilerin 20-30 kişilik sınıflarda normal öğretim görmesi hedefine ulaşılammıştır. Çünkü okullarda normal öğretim uygulandığında sınıf mevcutları 40 öğrencinin üzerine çıkmış ve kalabalık sınıflar oluşmuştur. Bina ve derslikleri yeterli olmayan okullarda ikili öğretim şekline devam edilmiş ve bu okullarda 20-30 kişilik sınıflar oluşturulabilmiştir. Sınıf mevcutlarının ikili öğretim yapan okullarda daha az olmasının sebebi velilerin normal öğretim

uygulaması olan okulları çeşitli nedenlerle (giriş-çıkış saatleri, hafta içi kursların açılması, öğlen yemeği arası vb.) daha çok tercih etmeleridir.

Tablo 4’de her ders için farklı bir öğretmenin gelmesi sorusuna, normal ve ikili öğretime devam eden öğrencilerin %2,7’si derslerini anlamadıklarını belirten seçeneği işaretlemiştir.

Normal öğretim yapan okullardaki öğrencilerin;

- %29’u sınıf öğretmenlerini istediklerini,
- %3’ü dersleri anlamadığını bildirmektedir.
- Herhangi bir görüş bildirmeyen öğrenciler ise %4’tür.

İkili öğretim yapan okullardaki öğrencilerin;

- %18’i sınıf öğretmenlerini istediklerini (41 öğrenci),
- %1,8’i derslerini anlamadığını bildirmektedir (4 öğrenci).
- Herhangi bir görüş bildirmeyenlerin oranı %8,2’dir (18 öğrenci).

(Yukarıda sunulan veriler dışında kalan öğrencilerin cevapları olumlu olduğu için bu bölümde değinilmemiştir.)

4+4+4 yasal düzenlemesinden sonra 5. sınıf öğrencileri ortaokula kayıt olmuştur. Sınıf öğretmeninden ayrılmanın psikolojik etkisini yaşayan ve keşke sınıf öğretmenim gelseydi seçeneğini işaretleyen %25,5’lik bir grubun varlığı dikkat çekicidir.

Sınıf öğretmeninden ayrılmanın psikolojik etkilerini yaşamakta olan öğrencilerin yanıtları incelendiğinde, öğrencilerin %19’u sınıf öğretmenin derslerine girmesini arzularken aynı zamanda derslere zevkle girdiğini de belirtmiştir. Sınıf öğretmenin derslerine gelmesini isteyerek, derslerde sıkıldığını belirtenlerin oranı da %4,5’tir.

Normal öğretim yapan okullarda öğrenim gören öğrencilerin seçmeli derslerin öğretim müfredatına eklenmesi ile daha fazla derse girme durumu incelendiğinde, derslere dair isteğinin azaldığını söyleyenlerin oranı %6’dır. %34’lük bir grup son saatlerde sıkıldığını belirtmiştir. İkili öğretim yapan okullarda ise öğrencilerin %7’si derslere dair isteğinin azaldığını, %35’lik bir grup son saatlerde sıkıldığını

belirtmiştir. Her iki öğretim şekli için, öğrencilerin %6,9'u okulda daha fazla derse girmelerinden dolayı derslere karşı isteklerinin azaldığını belirtmiştir. Bu soruda son saatlerde sıkıldığını bildiren öğrencilerin oranı %34,6'dır. Herhangi bir görüş bildirmeyen öğrencilerin oran ise %9,6'dır. Sınıf mevcutlarına göre öğrencilerin son saatlerde sıkılma durumu incelendiğinde;

- 21-30 kişilik sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin %35'i,
- 31-40 kişilik sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin %35'i,
- 41-50 kişilik sınıflardaki öğrencilerin de %32'si

son saatlerde sıkıldıklarını bildirmiştir.

Seçmeli derslerin belirlenmesine ilişkin soruya verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin %23,6'sının dersleri ailesi tarafından belirlenmiştir. Öğretmen/okul idaresi tarafından belirlenenlerin oranı %9,6 ve arkadaşlarının etkisi ile ders belirleyenlerin oranı da %1,8'dir.

Seçmeli derslerin ne şekilde belirlendiğine okulların öğretim şekilleri bazında bakıldığında normal öğretim uygulayan okullardaki öğrencilerin %21'inin derslerinin velileri tarafından, %5'inin okul yönetimleri tarafından belirlendiği bulgusuna ulaşılmıştır. İkili öğretim yapılan okullarda öğrencilerin %27'sinin derslerinin velileri tarafından, %16'sının derslerinde okul yönetimleri tarafından belirlendiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bazı öğrenci velilerinin çocuklarının kendi istekleri doğrultusunda yetişmesini istediği bilgisine ulaşılmıştır.

Açılan seçmeli derslerin öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına ne düzeyde karşılık verdiğiine ilişkin soruya öğrencilerin %3'ü "Kısmen karşılıyor" ve %7,4'ü "Karşılmıyor" yanıtını vermiştir.

Açılan derslerin, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına ne düzeyde karşılık verdiğiine, okulların öğretim şekillerine göre bakıldığında, normal öğretim yapan okullarda ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanmadığını belirtenlerin oranı %7'dir. İkili öğretim yapan okullarda ise ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanmadığını belirtenlerin oranı da %6'dır. Okulun eğitim şekli ile bağlantılı olarak öğrencilerin bu durumu kanıksama düzeylerinde azalma olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

4+4+4 ile birlikte okullarda derslerin nasıl işlendiği konusunda öğrenci cevapları incelendiğinde normal öğretim yapan okullarda öğrencilerin %13'ü derslerin çok sıkıcı olduğunu belirtmektedir. İkili öğretim yapan okullarda ise derslerin çok sıkıcı olduğunu düşünenlerin oranı %12'dir. Her iki grupta da derslerin boş geçtiğini belirten, ortalama %2'lik bir grup mevcuttur.

Yukarıdaki sunulan verilere dayanarak, normal öğretim veren okullarda bina ve derslik ihtiyacının karşılanamamasından dolayı sınıf mevcutlarının 40 ve üzerinde olduğu ortaya çıkmaktadır. Kalabalık sınıflar ise çalışmanın giriş bölümünde açıklandığı üzere, eğitim sistemimizin sorunları arasındadır. Sınıf mevcutlarının 30'un altında olması için okulların -derslik ihtiyacı karşılanmadığı takdirde- ikili öğretim şeklini uyguladığı ortaya çıkmıştır. İkili öğretim uygulayan okullarda, okula giriş saatlerinin sabahçı öğrenciler için çok erken (07.10), çıkış saatlerinin öğlenci öğrenciler için çok geç (18.40) olduğu bilinmektedir. Bu durum eğitimin kalitesini düşürmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kamuoyunda 4+4+4 olarak adlandırılan yasal düzenleme, her ne kadar tepeden inmiş gibi görünüyorsa da değişikliğin hazırlanma aşaması 10 yıllık bir süreci kapsamaktadır. Bu değişim ile Türkiye’de uygulanan eğitimde, kalite ve işlevsellik arttırılmak istenmektedir. Bununla birlikte öğrencilere okulu ve derslerini sevmeye, daha demokratik bir öğrenme ortamı sunma çabası da vardır. Bu düzenleme ile birlikte öğrenciler yaş gruplarına göre daha iyi ayrıştırılmış ve öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmelerine olanak sağlanmıştır.

5.1. Sonuçlar

Türkiye’de eğitim sistemini daha işlevsel hale getirmek için 1960’lı yıllardan itibaren zorunlu eğitim çalışmaları yapılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığının 2003 yılında OECD’ye temel eğitimi daha iyi hale getirmek üzere yaptığı başvuru, 4+4+4 yasal düzenlemesinin başlangıç noktasıdır. 4+4+4 yasal düzenlemesine dair öğretmen ve öğrenci algılarının incelendiği bu çalışmada edinilen bilgi, bulgu ve belgelere dayanarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim sisteminde farklı yaş grubunda bulunan öğrenciler aynı ortak alanları kullanıyordu. Daha küçük yaş grubunda olan öğrenciler (6-10 yaş) ortak alanlardan yeteri kadar yararlanamıyordu. 16-25 yaş (lise ve sonrası) grubundaki bireylerin ise %37’sinin herhangi bir eğitime devam etmediği veya istihdam edilemediği OECD raporlarından anlaşılmaktadır. 4+4+4 yasal düzenlemesine bu sorunlara çözüm olacağı düşünüldüğü için gerek duyulmuştur.
- Birinci dört yıllık basamakta öğrencilerin temel eğitimi almaları, ikinci dört yıllık basamakta ortaöğretime hazırlık ve rehberlik faaliyetlerinin başlangıcı,

meslekî eğitimlere ayrışmanın başlaması hedeflenmektedir. Üçüncü dört yıllık basamakta ise öğrencilerin üniversiteye ya da iş hayatına atılabilecekleri istihdam alanlarına göre eğitim almaları hedeflenmektedir.

- Millî Eğitim Bakanlığı Türkiyede nüfusunun tamamının büyükşehir veya şehirlerde yaşamıyor olmasının, okul öncesi eğitimin de zorunlu eğitim kapsamına alınmasına engel teşkil ettiğini belirtmektedir. Ancak nüfusun dağılık olduğu kırsal kesimlerde başlatılan zorunlu okul öncesi eğitim uygulamaları ileride okul öncesi eğitimin de zorunlu eğitim kapsamına alınacağını göstermektedir.
- Öğretmenler, öğretim programlarının yeterli olmadığını düşünmektedir. Öğretmenlerin %60'ı öğretim programlarına 2 ve altında puan vererek öğretim programlarından kaynaklı rahatsızlıklarını dile getirmiştir. Öğrencilerin ise %65'i açılan derslerin içeriklerinin ilgi ve ihtiyacını karşıladığını söylemektedir. Kısmen karşıladığını söyleyenlerin oranı ise %23'tür.
- Kademeli geçiş tamamlandığında, ilköğretim öğrencilerinin kendi okullarında kendi yaş grupları ile normal öğretim şeklinde eğitim almaları hedeflenmektedir. Ayrıca meslekî yönlendirmeye ortaokul düzeyinde başlanması ve zorunlu eğitim sonunda her öğrencinin lise diplomasına sahip olduğu bir eğitim sistemi hedeflenmektedir.
- Avrupa ülkelerinin büyük bölümünde ve Amerika Birleşik Devletleri'nde çeşitli eğitim modellerinin (4+4+4, 3+5+2 vb.) uygulandığı görülmektedir. Ancak genel olarak zorunlu eğitim süresi 9 yıl ve üzerindedir. Ayrıca zorunlu eğitim devlet okullarında parasızdır.
- OECD ve PISA sonuçlarına göre Türkiye eğitim düzeyi olarak en son sıralarda (sonuncu yada sondaki üç sırada) yer almaktadır. Eğitim alanında 1995 yılından itibaren daha belirgin olarak gerçekleştirilen olumlu değişimlere rağmen Türkiye, millî eğitimin uzak hedefi olan "muassır medeniyetler seviyesi"ne henüz erişememiştir.
- Öğretmenler arasında yasal düzenlemeye dair direnç oluşmuştur. Öğretmenler karşı tutumlarını sorulara verdikleri yanıtlarda da göstermiştir. Öğretmenlerin %67'si yasal düzenlemeyle ilgili olarak "kötü" ya da "çok kötü" değerlendirmesini yapmıştır. Ayrıca öğretmenlerin %50' si düzenlemeyi

“gereksiz” bir düzenleme olarak nitelendirirken sistemin başarıya ulaşamayacağına inanmaktadır.

- Yasal düzenlemeyle ilgili olarak öğrenciler, dersleri daha iyi anladıklarını, derslerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşıladığını belirterek bu konudaki memnuniyetlerini ortaya koymuştur. Ancak 5. Sınıf öğrencileri arasında sınıf öğretmenlerini özlediklerini belirten ve değişimden psikolojik olarak olumsuz etkilenen öğrenciler de vardır.
- Öğretmenler kendilerini derslerin işlenişi hususunda, “orta düzeyde başarılı” ya da “başarısız” olarak değerlendirirken, öğrenciler derslerin işlenişini – dolaylı olarak öğretmenlerini- çok başarılı bulmaktadır. Öğretmen ve öğrenci algıları tutarsızdır.

5.2. Öneriler

Yasal düzenlemenin amaçlarına ulaşabilmesi için;

- Büyük yaş öğrencilerle küçük yaş öğrencilerin aynı ortak alanları kullanması problemine çözüm olan 4+4+4 uygulamasının, kademeli geçiş sistemi ve beraberinde getirdiği kalabalık sınıflar ve okula giriş ve çıkış saati sorunu (ikili öğretim) gibi sorunlar ancak okul, bina ve derslik ihtiyaçları giderildiğinde çözülebilir.
- İkinci dörtlük kısımda öğrencilerin tercihlerine göre yapılan meslekî yönlendirmeler sadece imam hatip okulları için yapılmamalıdır. Meslekî yönlendirmeler tüm meslek dalları için yapılabilir. Böylece liseye ulaşan öğrenciler yetiştirilmedeki meslek alanlarında daha iyi performans gösterebilir. Ayrıca ortaokulda yapılacak daha geniş kapsamlı meslekî yönlendirmeler, liseden üniversiteye geçişteki öğrenci tıkanıklığının aşılmasına yardımcı da olabilir.
- Okul öncesi eğitim de zorunlu eğitim kapsamına alınabilir. Büyükşehirlerde nüfus yoğunluğunun artmasına karşın Türkiye’de büyükşehir sayılarında artmaktadır. Sunulan devlet hizmetleri Türkiye’nin her yerine ulaştırılabilir. Ayrıca alanda yetişmiş eleman sıkıntısının olmaması bir fırsat olarak değerlendirilebilir.
- Öğretmenler arasında oluşan direncin aşılması için öğretmenler hizmet için eğitime alınabilir. Burada hizmet içi eğitimlerin sayısından çok nitelikli

olmasına dikkat edilmelidir. Sistem ve uygulama süreçleri alanda yetişmiş uzmanlar tarafından yüz yüze verilebilir. Verilecek hizmetiçi eğitim niteliksiz olursa, öğretmenler arasında oluşan direncin artabileceğine dikkat edilmelidir.

- Kaliteli eğitimin okul (fizikî ortamlar, alt yapı, destek hizmetleri), öğretmen ve öğrenci elemanlarının koordinasyonu ile sağlanabileceği, tüm eğitim elemanları tarafından kabul edilirse Türkiye'deki eğitimin kalitesi artabilir. Uluslararası değerlendirmelerde son sıralarda yer alan Türkiye'nin sıralaması ancak o zaman yükselebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Y. (2013). *Okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2012 yılında ilköğretim ve eğitim kanununda yapılan düzenlemenin (4+4+4) ilkokullarda uygulanışı üzerine bir değerlendirme*, Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Akpınar, B., Döner, A., Yıldırım, B. & Karahan, O. (2012). Eğitimde 4+4+4 Sisteminin (Modelinin) Karşıt Program Bağlamında Değerlendirilmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 25-39.
- Ayten, M. ve Ektem I. S. (2013). Zorunlu-kademeli eğitim sisteminde 1. Sınıf öğrencilerinin sahip olmaları gereken yeterliliklerin sınıf öğretmeni ve velilerin görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Turkish Studies-Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 9 (5), 307-322.
- Bal, B. ve Başar E. (2014). Finlandiya, Almanya, Singapur ve Türkiye'nin eğitim sistemleri açısından kademeler arası geçiş sistemlerinin karşılaştırılması. Web: http://turkoloji.cu.edu.tr/pdf/belgin_bal_erdogan_basar_kademeler_arasi_gecis_sistemi.pdf. 14 Nisan 2015'te alınmıştır.
- Bay, E., Türkan, A., Tosun, Ş., Deliçay, F., Ateş, G.N., Pamuk, T., Özkan, S. & Demir, S. (2013). 4+4+4 Modelinin Paydaşlar Bağlamında Değerlendirilmesi: Aktif Katılım mı? Pasif Direniş mi?. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*, 2 (5), 34-55. Web:<http://asosindex.com/journal-article-fulltext?id=28599&part=1>. 9 Temmuz 2014'te alınmıştır.
- Canöz, K. ve Canöz, N. (2013). Halkla ilişkilerde Kamuyu bilgilendirme Modeli: Konya Örneğinde 4+4+4 Eğitim Sistemine Yönelik Bir Saha Araştırması. *Türkiye Araştırmaları Dergisi*, 33, 365-391. Web: <http://asosindex.com/journal-article-fulltext?id=26896&part=1>. 9 Temmuz 2014'te alınmıştır.

- Compare Countries on Just About Anything. (2012, 20 Aralık). Web: www.nationmaster.com. 20 Aralık 2012'de alınmıştır.
- Çelen, F. K., Çelik, A. & Seferoğlu S. S. (2011). Türk Eğitim Sistemi ve PISA Sonuçları. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*. İnönü Üniversite. Malatya.
- Demir S. B., Doğan S. & Pınar M. A. (2013). 4+4+4 Yeni Eğitim Sistemi'nin Yansımaları: Beşinci Sınıflardaki Eğitim-Öğretim Sürecinin Branş Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *Turkish Studies-Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 8 (9), 1081-1098.
- Dirlik, C. (2014). 4+4+4 Eğitim Sisteminde 60-66 Aylık Öğrencilerin Okula Hazırbulunuşlukta Sosyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi, Yayınlanmış yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniveristesi - Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Doğan, S., Uğurlu, C.T. & Demir, A. (2014). 4+4+4 Eğitim Sisteminin Okul Paydaşlarına Olumlu ve Olumsuz Etkilerinin Yönetici Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 115-138. Web:http://www.researchgate.net/profile/Soner_Dogan/publication/260133419_444_Eitim_Sisteminin_Okul_Paydalarna_Olumlu_ve_Olumsuz_Etkilerini_n_Ynetici_Grlerine_Gre_ncelenmesi/file/6a85e52fb29cd883f2.pdf. 9 Temmuz 2014'te alınmıştır.
- Dünya zorunlu eğitimi tercih ediyor. (2012, 07 Mart). Sabah. Web:<http://www.sabah.com.tr/Egitim/2012/03/07/dunya-uzun-sureli-zorunlu-egitimi-tercih-ediyor>. 15 Aralık 2012'de alınmıştır.
- Epçaçan, C. (2014). İlkokul Ve Ortaokul Öğretmen Ve Yöneticilerinin 4+4+4 Eğitim Sistemine İlişkin Görüşleri (Siirt İli Örneği). *EKEV Akademi Dergisi*, 18 (58), 505-522. Web: <http://www.ekevakademi.org/DergiPdfDetay.aspx?ID=201>. 9 Temmuz 2014'te alınmıştır.

- Güçlü N. ve Bayrakçı M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 51-64.
- Gürkan, T. (1987). *Temel Eğitimde 6 Yaş Uygulamasının Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Göksoy, S. (2013). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Zorunlu Eğitim Uygulamaları. *Asya Öğretim Dergisi*, 1 (1), 30-41. Web:<http://www.turkegitimindeksi.com/Articles.aspx?ID=2758>. 9 Temmuz 2014'te alınmıştır.
- Hacettepe Üniversitesi. (2012). 4+4+4 İle İlgili Eğitim Fakültesi Kurul Kararı. Web:<http://www.egitim.hacettepe.edu.tr/belge/4+4+4EgtFakKurulKarar.pdf>. 24 Şubat 2014'te alınmıştır.
- Kapçı, E.G., Artar, M., Avşar, V., Daşcı, E. & Çelik, E. G. (2013). İlkokul Birinci Sınıfa Farklı Yaşlarda Başlayan Çocukların Ruhsal ve Sosyal Gelişim ile Akademik Benlik Algıları Açısından Karşılaştırılması. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri, Ankara
- Karadeniz, C.B. (2012). Öğretmenlerin 4+4+4 Zorunlu Eğitim Sistemine İlişkin Görüşleri. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 10 (40), 34-53. Web:<http://www.egitimbilimtoplum.com.tr/index.php/ebt/article/viewFile/488/pdf>. 30 Ocak 2013'te alınmıştır.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Katmer, B. (2013). Yeni Eğitim Sisteminde (4+4+4) Ortaokul Yönetici Ve Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İletişim Sorunları Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kesercioğlu, T., Balım, A. G., Ceylan, A. & Moralı, S. (2001). İlköğretim Okulları 7.sınıflarda Uygulanmakta Olan Fen Dersi Konularının Öğretiminde Görülen Okullar Arası Farklılıklar. *IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi*, 125-130. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.

- Külekçi, E. (2013). 4+4+4 Eğitim Sistemi Kapsamında Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 369-377. Web:http://www.researchgate.net/profile/Ebru_Kuelekci/publication/236644953_AN_ASSESMENT_OF_TEACHERS_VIEWS_ABOUT_MULTIGRADE_CLASSES_APPLICATIONS_WITHIN_THE_CONTEXT_OF_444_EDUCATION_SYSTEM/file/50463518a059e740dd.pdf. 9 Temmuz 2014'te alınmıştır.
- Levent, E. (1997). Türk Eğitim Sisteminin Yapı ve İşleyişi Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9, 263-283.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (1974). 9. Millî Eğitim Şurası Kararları. Ankara. Web:http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_06/06021628_9_sura.pdf. 8 Nisan 2013'de alınmıştır.
- MEB (1981). 10. Millî Eğitim Şurası Kararları. Ankara. Web:http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_06/06021603_10_sura.pdf. 8 Nisan 2013'de alınmıştır.
- MEB (1988). 12. Millî Eğitim Şurası Kararları. Ankara. Web:http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_06/06021525_12_sura.pdf 8 Nisan 2013'de alınmıştır.
- MEB (1996). 15. Millî Eğitim Şurası Kararları. Ankara. Web:http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_06/06021410_15_sura.pdf. 8 Nisan 2013'de alınmıştır.
- MEB (1993). *TBMM 1994 Yılı Bütçe Raporu*. Ankara: DAYM Matbaası.
- MEB (1994). *TBMM 1995 Yılı Bütçe Raporu*. Ankara: DAYM Matbaası.
- MEB (1996). *TBMM 1997 Yılı Bütçe Raporu*. Ankara: DAYM Matbaası.
- MEB (2012). 12 Yıl Zorunlu Eğitim Sorular-Cevaplar. Web:http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf. 20 Aralık 2012'de alınmıştır.
- MEB (2010). Uluslar Arası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA 2009 Ulusal Ön Raporu. Web:<http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/07/PISA-2009-Ulusal-On-Rapor.pdf>. 3 Aralık 2013'te alınmıştır.

- MEB (2013). PISA 2013 Ulusal Ön Raporu. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Ankara. Web:<http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/12/pisa2012-ulusal-on-raporu.pdf>. 5 Ocak 2014'te alınmıştır.
- Menteşe, H. (2013). Türkçe Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi (Aydın İli Örneği), Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Organization for Economic Co-operation and Development [OECD]. (2003). Reviews of National Policies for Education - Basic Education in Turkey. Web:<http://www.oecd.org/education/preschoolandschool/reviewsofnationalpoliciesforeducation-basiceducationinturkey.htm>. 20 Aralık 2012'de alınmıştır.
- OECD (2005). Basic Education in Turkey -BACKGROUND REPORT. Web:<http://www.oecd.org/education/preschoolandschool/39642601.pdf>. 20 Aralık 2012'de alınmıştır.
- OECD (2012). Education at a Glance 2012: Highlights. *OECD Publishing*. Web:http://dx.doi.org/10.1787/eag_highlights-2012-en.pdf. 20 Aralık 2012'de alınmıştır.
- OECD (2012). Education at a Glance: OECD Indicators- Turkey Key Facts. Web:<http://www.oecd.org/edu/EAG2012 - Key Facts - Turkey.pdf>. 20 Aralık 2012'de alınmıştır.
- OECD (2013). PISA 2012 Results: What Students Know and Can Do – Student Performance in Mathematics, Reading and Science (Volume I). PISA, *OECD Publishing*. Web:<http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results volume-I.pdf>. 5 Ocak 2014'te alınmıştır.
- Özenç, M. ve Çekirdekçi, S. (2013). İlkokul 1. Sınıfa Kaydolan Okul Öncesi Dönem Çağındaki Öğrencilerin (60-69 AY) Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 177-192.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi [TBMM]. (1949). İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (Universal Declaration of Human Rights), 27 Mayıs 1949 tarihli ve 7217 sayılı

Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Web:<http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/203-208.pdf>. 20 Şubat 2015’te alınmıştır.

TBBM (1982). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. Kanun No. 2709 Web:<http://www.tbmm.gov.tr/anayasa.htm>. 15 Mart 2013 tarihinde alınmıştır.

TBBM (1995). *Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Web:<http://www3.kalkinma.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebIcerikGosterim.aspx?Enc=83D5A6FF03C7B4FC511D74F7DFC4C49E>. 12 Şubat 2013’te alınmıştır.

TBBM (1997) . *4306 Sayılı, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Millî Eğitim temel Kanunu, Çıracılık ve Mesleki Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.03.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun*. Web:<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23084.pdf&main=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23084.pdf>. 16 Haziran 2013’te alınmıştır.

TBMM (2011). *652 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*. Web:<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110914-1.htm>. 15 Aralık 2013’te alınmıştır.

TBMM (2012). *6287 numaralı İlköğretim Ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*. Web:<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>. 20 Aralık 2012’de alınmıştır.

TC Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB]. (2005). *İlköğretim 1–5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınevi.

Türkiye eğitimde kaçınıcı sırada? (2013, 4 Aralık). Web:<http://www.kamuajans.com/egitimpersoneli/haber/turkiye-egitimde-kacinci-sirada-434178.htm>. 5 Ocak 2014’te alınmıştır.

Uzun, E. M. ve Alat K. (2014). İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim Sistemi ve Bu Sistem Sonrasında İlkokula Başlayan Öğrencilerin

Hazırbuluşlukları Hakkındaki Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 15-44.

Ünal, D.P. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin 4+4+4 Uygulamasına Yönelik Görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2 (4), 324-337. Web:http://jret.org/FileUpload/ks281142/File/36.peker_unal.pdf. 9 Temmuz 2014'te alınmıştır.

Üstün, A., Duran, A., Altınsoy, H.B. & Saral, D.G. (2014). Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin 4+4+4 Eğitim Sistemine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 251-262. Web: [http://ebad-jesr.com/images/MAKALE_ARSIV/C4_OS1makaleler /EYFOR.15.pdf](http://ebad-jesr.com/images/MAKALE_ARSIV/C4_OS1makaleler/EYFOR.15.pdf). 9 Temmuz 2014'te alınmıştır.

Yıldız, S. ve Akbaba, A. (2013). Okul Öncesi Eğitiminin Zorunlu Eğitim Kapsamına Alınmasına İlişkin Alanda Görevli Öğretmen ve Yönetici Görüşleri. *Turkish Studies-Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 8 (13), 1743-1773.

Yılmaz, H.B., Aztekin S., Umurhan, H., Aydın, H., Akıncı, B., Fındık, L.Y., Panal, A., Atasoy, R., Abazaoğlu, İ. & Gülhan, E. (2011). PISA TURKIYE. MEB, Ankara. Web:<http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/07/PISAKitabi.pdf>. 10 Aralık 2013'te alınmıştır.

Web:http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5512a410235685.26983343. 15 Mart 2015'te alınmıştır.

EKLER

Ek 1: İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün Anket konulu cevap yazısı

Ek 2: Öğrenci Anket Formu Örneği

Ek 3: Öğretmen Anket Formu Örneği

Ek 1

T.C.
BEYLİKDÜZÜ KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.34.51.04.00/14249

24/12/2012

Konu: Anket (Mustafa ÇAPAR)

GÜRPINAR AZİME YILMAZ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi:** a) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik 07/03/2012 tarih ve 3616/2012/13 No'lu İzin ve Uygulama Genelgesi.
b) İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 20/12/2012 tarih ve 170054 sayılı yazısı.

İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yüksek lisans yapan okulunuz Müdür Yardımcısı Mustafa ÇAPAR'ın 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili olarak il genelindeki çeşitli okullarda anket uygulama isteği İl Millî Eğitim Değerlendirme Komisyonunca görüşülmüş olup, ilgi (a) Genelgenin 3.maddesi gereğince uygun görülmemiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Filiz BARAN
Müdür a.
Şube Müdürü

ADRES: Hükümet Konağı Merkez Mah. Hüriyet Bulvarı No:50 Kat:1-2 Yakuplu BEYLİKDÜZÜ / İSTANBUL

SANTRAL: 0 212 876 98 74 - 0 212 875 27 25

FAX : 0 212 875 35 32

e-posta : beylikduzu34@meb.gov.tr.

internet : http://www.beylikduzu-meb.gov.tr

5070 Sayılı Kanuna Göre **FİLİZ BARAN**
tarafından 19034869669902357 SeriNolu
Sertifika ile 24.12.2012 11:15:06
Tarihinde Elektronik Olarak
İmzalanmıştır.

Ek:2

ÖĞRENCİ ANKETİ

1 - Okulunuzda uygulanan öğretim şekli nedir?

- Normal Öğretim (Tam Gün) İkili Öğretim (Sabahçı-Öğlenci)

2 - Sınıf mevcudunuz ne kadar ?

- 21-30 31-40 41-50 50'nin üzerinde

2 - Her derse farklı bir (branş) öğretmenin girmesi başarımı nasıl etkiliyor?

- Derslerimi daha iyi anlıyorum
 Derslerimi anlayamıyorum
 Keşke sınıf öğretmenim gelseydi
 Derslerimde bir değişiklik olmadı
 Fikrim yok

4 - Yeni eğitim düzenlemesi ile birlikte okulda daha çok vakit geçirmek (daha fazla derse girmek) seni nasıl etkiliyor?

- Derslere dair isteğim azaldı Derslere dair isteğim arttı
 Son saatlerde sıkılıyorum Fikrim yok

5 - Seçmeli derslerini belirlerken hangisi daha etkili oldu?

- Kendi ilgi/isteklerim Anne-babamın istekleri
 Öğretmenlerim/Okul idaresi Arkadaşlarım

6 - Yeni eğitim düzenlemesi ile açılan seçmeli dersler senin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılıyor mu ?

- Karşılıyor Kısmen karşılıyor Kısmen karşılamıyor Karşılmıyor

7- Okulda girdiğin seçmeli dersler nasıl işleniyor.

- Derslere zevkle giriyorum Dersler çok sıkıcı
 İstedğim ders/dersler açılmadı Dersler boş geçiyor

Ek:3

ÖĞRETMEN ANKETİ

SORULAR (ÖĞRETMEN ANKETİ)		KATILIM DERECESESİ				
		1	2	3	4	5
1	Gelişmiş ülkelerdeki zorunlu eğitimin en az lise düzeyinde olduğu, Japonya ve Güney Kore'nin gelecek yıllar için nüfusun %100'ünü üniversite mezunu yapmayı tartıştığı düşünüldüğünde Türkiye'deki zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasına ne kadar katılıyorsunuz?					
2	Gelişmiş ülkelerin eğitime 5 yaş ve daha öncesinde(Japonya 3, Güney Kore 4) başladığı düşünüldüğünde, yeni eğitim düzenlemesi ile birlikte Türkiye'de 66 ay ve üzeri çocukların zorunlu eğitim kapsamına alınmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?					
3	Seçmeli dersler okulunuzda hangi oranda <u>başarı</u> ile uygulanıyor					
4	4+4+4 Eğitim düzenlemesi için geliştirilen öğretim programlarına bir puan verecek olsaydınız kaç puan verirdiniz?					
5	Okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamında <u>olmamasına</u> ne kadar katılıyorsunuz?					
6	Kademeli geçiş tamamlandığında 4+4+4 eğitim düzenlemesinin başarıya ulaşacağına ne kadar inanıyorsunuz?					

(Dereceli puanlama anahtarında "1" en az değeri "5" en çok değeri ifade eder)

7 - Çağdaş ülkelere göre(Fransa, İsviçre, Almanya gibi) Türkiye'nin eğitim düzeyi düşünüldüğünde 4+4+4 olarak anılan yeni eğitim sistemi:

 Geç kalınmış bir düzenleme

 Yerinde ve zamanında yapılan bir düzenleme

 Gereksiz bir düzenleme

 Fikrim yok